Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2½ πέννες.

ΗΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς «τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίας», καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς «ἐνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας».

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὰς 100. Ἑξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια δεκατέσσαρα 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 37ος | *Ἐν Ἀθήναις, 21 Ἰουνίου 1930* | *Ἔτος 52ον.—Ἀριθ. 29*

ΤΟ ΔΩΡΟ ΤΗΣ ΝΕΡΑΪΔΑΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Καθισμένοι δίπλα στὸ τζάκι, ὁ Μαθιὸς κι' ἡ γυναίκα του κλαίγανε τὴ μοῖρα τους.

— Ὤχού, ἄλλοι σὲ μᾶς! μουρμούριζε ὁ ἄντρας, ἄλλοι νᾶχουν τοῦ κόσμου τὰ καλά, σὲ μαρμαροχτισμένα νὰ κάθουνται παλάτια, σ' ἀσημένιες κούπες νὰ πίνουν τὸ κρασί... ὠχού! κι' ἐμεῖς οἱ φτωχοὶ μ' ἄχαρη καὶ στερεμένη ζωὴ νὰ περνᾶμε... Ἄλλοι σὲ μᾶς!..

Ἀνασκάλεψε λιγάκι μὲ τὴν τσιμπίδα τὴ φωτιὰ κι' ἐξακολούθησε:

— Νᾶχα κάνε μου λιγούλια λεφτά, νἀρχίναγα καμμιὰ δουλειά; γιὰ μαραγκός, γιὰ μαρμαρᾶς νὰ γενόμουνα, κάτι στὸ ὕστερο, καὶ μὲ τὴ δουλειὰ ἀπὸ προυνὸ-προυνό, κάτι θἄβγαζα, λιγούλι καλύτερα νὰ ζήσουμε οἱ δύστυχοι...

— Οὐμ, ὄνειρα ποὺ τὰ κάνεις... τὸν ἔκοψε ἡ Κατερίνα ἡ γυναίκα του· μαρμαρᾶς... μαραγκός... δὲ γένεσαι κάνε μου σκουπιδιάρης;.. Χμ, ἐγὼ ἄλλο θὰ παθοῦσα... Στὴ στιγμὴ πλούσια, μιλλιονάρα νὰ γενόμουνα, μέσ' στὰ μετάξια νὰ ζῶ... νᾶχα κι' ἕνα θεόρατο ἁμάξι μὲ χρυσοκεντημένα μαξιλαράκια, νὰ πααίνω περίπατο κι' ὅλοι νὰ μὲ τηράνε, νὰ μὲ χαιρετάνε, νὰ μὲ τιμάνε... Ἀμὴ πῶς;.. Θᾶχα κι' ἕνα ψηλὸ-ψηλὸ σπίτι, κι' ὅσοι φτωχοὶ θἀρχόντανε στ' ἀρχοντικό μου, θὲ νἀβρισκαν ἀποκούμπι σὲ μιὰ ζεστὴ γωνιά, καὶ μιὰ γαβάθα φαΐ ζεστὸ-ζεστὸ καὶ νόστιμο.. Ἀμή;..

Ἔξυσε λίγο τὴν κορφή της— γιὰ νὰ τῆς κατεβοῦν βέβαια ἰδέες— καὶ στερνὰ πάλι μουρμούρισε:

— Ἄδεια ἔχουμε κουταμάρες γιὰ νὰ λέμε. Ἔ, καὶ γὰ ζούσαμε τὸν καιρὸ ποὺ οἱ ἀνεράϊδες κι' οἱ μάγισσες ζοῦσανε ἀνάμεσά μας!.. Τότες ἔτσι ἄξαφνα μπρὸς στοὺς ἀνθρώπους πρόβαλαν, καὶ μὲ τὸ μαγικό τους ραβδὶ τάπ! στὸ τραπέζι, κι' ὅ,τι ποθοῦσες δικό σου γενόταν. Τώρα...

Δὲν ἀπόσωσε τὸ λόγο της, καὶ μιὰ τεράστια λάμψη χύθηκε στὴν καλυβούλα. Μέσα ἀπὸ τὸ τζάκι, κουκουλωμένη ἀπὸ τὶς φλόγες ποὺ τὴ χάϊδευαν ἀντὶ νὰ τὴν καῖνε, πρόβαλε ἡ Νεράϊδα. Ἦταν μὲ τούλια ἀεροντυμένη, κι' ἕνα χρυσὸ διάδημα στόλιζε τ' ὀμορφογραμμένο πρόσωπό της.

Μόλις ἀκούμπησε στὸ πάτωμα, μύρια

Πρόβαλε ἡ Νεράϊδα...» (Σελ. 337, στ. α'.)
(Σκίτσο Αἴλας Κηρακάλου)

ροδοπέταλα κύλισαν κάτω ἀπὸ τὴν ποδιά της, γιὰ νὰ μὴν ἀγγίξουν τὰ πόδια της τὶς σαθρὲς σανίδες τῆς καλυβούλας βέβαια. Μὲ γλυκειά, μεγαλόπρεπη φωνὴ ἄρχισε νὰ μιλᾷ:

— Εἶμαι νεράϊδα ποὺ ζῶ στὰ κοραλένια βάθια τῆς θάλασσας. Πότε - πότε, ὅταν οἱ πόρτες τοῦ παλατιοῦ μου εἶναι ἀνοιχτές, ἔρχονται ὡς τὰ βάθη μου ἀνθρώπινες ἐπιθυμίες κι' ἐπίκλησες... Ἔτυχε σήμερα ποὺ θυμηθήκατε τὶς νεράϊδες, τὸ κρουσταλλένιο παλάτι μου νἄναι ὀρθάνοιχτο... Πέστε μου, τί ζητᾶτε ἀπὸ μένα;..

Ὁ Μαθιὸς κι' ἡ γυναίκα του ἔσκυψαν ταπεινὰ χάμω δίχως νἀποκριθοῦν.

Πρόσμενε λίγο ἡ νεράϊδα καὶ πρόσθεσε:

— Εἶστε δισταχτικοί, τὸ βλέπω. Φεύγω λοιπόν, ἀλλὰ σᾶς δίνω καιρὸ ὡς αὔριο τὸ πρωί. Θὰ μοῦ ζητήσετε τρία πράμματα, κι' εὐθὺς δικά σας θὰ γενοῦν. Μὰ μόνο τρία, μὴν τὸ ξεχνάτε... τρία.

Εἶπε καὶ χάθηκε ὅπως ἦρθε μέσ' ἀπὸ τὴν καπνοδόχο, ἀφίνοντας μόνο στὸ ἀεροπέρασμά της τὰ ροδοπέταλα στὴ φτωχικὴ καμαρούλα...

Μόλις ἡ νεράϊδα χάθηκε, τὸ ἀντρόγυνο κοιτάχτηκε ξαφνιασμένο· κι' ἂν δὲν ἔβλεπαν στὸ πάτωμα τὰ λουλούδια, θὰ νόμιζαν πὼς εἶδαν ὄνειρο...

— Ἄ, καὶ νὰ μποροῦσα μόνη μου νὰ διαλέξω, φώναξε ἡ Κατερίνα, ξέρω καλὰ τί θὰ ζητοῦσα. Δὲν εἶναι ἡ στερνή μου ἀπόφαση, μὰ θαρρῶ πὼς ἡ εὐτυχία θἄταν μαζί μου ἂν ἤμουνα ὄμορφη, πλούσια, τιμημένη... Ἔ, ἄντρα, καλὰ δὲν τὰ σκέφθηκα; Τί λὲς καὶ σύ;..

— Ἄ, μπά, μπά! αὐτοῦ βρίσκεται ἡ εὐτυχία;.. Κι' ἂν μ' ὅλ' αὐτὰ παθαίναμε καμμιὰ γερὴ ἀρρώστεια, ἂν εἴχαμε πόνους, ἂν πεθαίναμε νέοι;.. Ἐγὼ θαρρῶ πὼς θἄπρεπε αὐτὰ τὰ τρία νὰ ζητήσουμε: ὑγεία, χαρὰ καὶ μεγάλη, ἀτέλειωτη ζωή...

— Χριστὸς καὶ Παναγιά!.. Τί νὰ τὴν κάνης τὴ μακριὰ κι' ἐτέλειωτη ζωὴ σὰν εἶσαι φτωχός, καὶ δὲν ἔχεις πενταράκι νὰ ψωνίσης ὅ,τι θές;.. Θέλεις τὴ μακριὰ ζωὴ γιὰ νὰ κλαῖς πιότερο τὴ μοῖρα σου;... Ὡστόσο δὲν ἤτανε καλὴ νεράϊδα τούτη δῶ. Ἤθελέ μας χαρούμενους νὰ κάνη; ἔπρεπε τοὐλάχιστο μιὰ ντουζίνα πράμματα νἀφήση νὰ ζητήσουμε, ἀμὴ τώρα τρία μόνο; τί νὰ πρωτοζητήσης καὶ τί νἀφήσης;..

— Καλὰ τὸ λὲς τοῦ λόγου σου, μὰ τί θαρρεῖς, γούστο κάνουν μαζί μας οἱ νεράϊδες. Παιχνιδάκια εἶμαστε στὰ χέρια τους καὶ γλεντάνε μὲ τὰ ὀνείρατα, τὶς ἐπιθυμιές, τὶς λαχτάρες μας. Ποιὸς ξέρει τί γέλια κάνει τώρα αὐτὴ στὸ κρουσταλλένιο της παλάτι μὲ τὶς στενοχώριες μας. Ἂς εἶναι· ἔχουμε καιρὸ ὧς αὔριο τὸ πρωί. Ἂς σκεφτοῦμε τὴ νύχτα καὶ κάτι στὸ ὕστερο θὰ βροῦμε, δὲ γίνεται!..

— Ναί, ναί, ἀγρύπνια μὲ καρτεράει ἀπόψε καὶ κάτι ὄμορφο στὸ τέλος θὰ βρῶ νὰ ζητήσω στὸ πεῖσμα τῆς κυρανεράϊδας. Ἂς φυσήξω τώρα τὴ φωτιά, νὰ βάλω καὶ κάνα κούτσουρο, ποὺ ξεπαγιάσαμε στὸ σαπιοκάλυβο οἱ δύστυχοι...

Ἔρριξε μερικὰ ξύλα στὸ πζάκι, φύσηξε, καὶ μιὰ εὐχάριστη ζεστασιὰ ἁπλώθηκε στὸ καλυβάκι. Καμάρωσε τὶς φλόγες ἡ γυναίκα καί, δίχως νὰ τὸ σκεφτῆ, ξεφώνησε:

— Ὤ, καὶ νἄχαμε τώρα ἕνα λουκάνικο ἕνα μέτρο μακρύ, τί ὄμορφα ποὺ θὰ τὸ ψήναμε στὴ φωτιά!

Δὲν ἀπόσωσε τὸ λόγο της, καὶ μέσ' ἀπ' τὸ ταβάνι πετάχτηκε ἕνα λουκάνικο ἕνα μέτρο μακρὺ—οὔτε πόντο λιγότερο—κι' ἔπεσε στὰ πόδια τους.

— Μπά, κακὸ χρόνο νἄχῃς, μὲ τὴν εὐχὴ ποὺ εἶπες!.. Πῶς σοῦρθε, καλέ, πῶς σοῦρθε;.. Χαρὰ στὴν εὐχή!.. Σπουδαῖο πράμα ὡστόσο, ἕνα λουκάνικο ἕνα μέτρο μακρύ. Τρώγε τώρα ἀπὸ δαῦτο στὸν αἰώνα τὸν ἅπαντα!.. Μπά, π' ἀνάθεμά σε, γυναῖκα!.. Δὲν μᾶς μένουν πιὰ παρὰ δυὸ εὐχές. Ὅσο τὸ βλέπω τὸ καταραμένο, ποὺ νὰ σοῦ κολλήσῃ γιὰ πάντα στὸ μυταρόλο σου!..

Τὄπε, κι' ἀμέσως τὸ λουκάνικο, μοναχό του, κόλλησε στερεὰ στὴ μύτη τῆς γυναίκας του!..

Στὴν ἀρχὴ ἡ δύστυχη νόμισε πὼς ἦταν παιχνίδι τῆς μάγισσας καὶ προσπάθησε νὰ τὸ βγάλῃ, τὸ τράβηξε, μὰ τίποτα. Ἐκεῖνο, μάτια μου, ἐμοιάζε νἄχε γίνει ἕνα μὲ τὴ μύτη της!..

— Ἀλοίμονο σ' ἐμένα τὴ δύστυχη, κλαιγότανε, τί νὰ κάνω τώρα, πῶς νὰ τὸ ξεκολλήσω ἀπὸ πάνω μου. Τί σκληρόκαρδος ἄνθρωπος εἶσαι σύ, νὰ πᾶς νὰ εὐχηθῆς στὴ μύτη μου νὰ κολλήσῃ, ἐρουσούζη!..

— Στ' ὀρκίζομαι, καλὲ γυναῖκα. διόλου δὲν τὸ σκέφθηκα. Ἀμὴ τώρα, τί θὰ γίνῃ; Ἄ, στάσου, τὸ βρῆκα. Πλοῦτο μεγάλο θὰ ζητήσω μὲ τὴν τρίτη εὐχή, καὶ θὰ σοῦ φτιάσω τότε ἕνα-ντύμα χρυσό, μὲ μπριλαντάκια γύρω-γύρω νὰ σκεπάσῃς τὴν ἄκρια τῆς μύτης σου μὲ τὸ λουκάνικο!..

Σύγκορμη ἄρχισε νὰ τρέμῃ ἡ Κατερίνα μὲ τὴ σκέψη πὼς σ' ὅλη της τὴ ζωὴ θἄχε τὸ λουκάνικο κολλημένο στὴ μύτη της, μὲ τὸ χρυσὸ τὸ ντύμα ποὺ θἄχε μπιρλαντάκια γύρω-γύρω!..

— Ἀει στὸ καλό σου!.. Κάλλιο ἔχω νὰ πεθάνω παρὰ νὰ ζήσω ἔτσι δά, σημαδεμένη. Ἔχουμε ἀκόμα μιὰ εὐχή· ἂν δὲν πῆς νὰ πέσει αὐτὸ τὸ καταραμένο ἀπὸ πάνω μου, θὰ πάω κι' ἐγὼ νὰ πέσω στὸ ποτάμι. Κι' ὕστερα νὰ δοῦμε πῶς θὰ ζήσῃς μονάχος σου!

Ἔκανε νὰ κλάψῃ ἔτσι γιὰ νὰ τὸν συγκινήσῃ περισσότερο· μὰ σκέφτηκε πὼς τὰ δάκρυα θὰ κόλλαγαν στὸ λουκάνικο καὶ θὰ γινόταν ἀκόμα ἀστεία κι' ἔτσι σταμάτησε...

— Λοιπόν, μετράω... ἕνα... δύο... τρία...

Ὁ Μαθιὸς σκεφτόταν τὸν πλοῦτο ποὺ θὰ γλυστροῦσε ἀπὸ τὰ χέρια του ἂν ἔκανε τὸ χατήρι τῆς γυναίκας του, καὶ σώπαινε.

— Δὲ μιλᾶς λοιπόν; τὸν φοβέρισε ἐκείνη· τρέχω κι' ἐγὼ στὸ ποτάμι!

Καὶ μὲ μιᾶς ἀνοίγει τὴν πόρτα καὶ κάνει νὰ πεταχτῆ ἔξω.

— Στάσου, μπρὲ γυναῖκα, στάσου!.. Μὴν πηγαίνεις κι' ἔννοια σου, ὅ,τι θέλεις ζήτα σύ!..

— Καλά, εἶπε ἡ Κατερίνα, ἡ τρίτη μου εὐχὴ εἶναι νὰ πέσῃ στὴ στιγμὴ τὸ λουκάνικο στὸ πάτωμα.

Μόλις τὸ εἶπε κύλησε κεῖνο χάμω, κι' ἡ Κατερίνα ἔτριψε λιγάκι τὴ μυτίτσα της νὰ δῆ μὴν ἔμεινε κολλημένο κανένα κομματάκι...

Καὶ τώρα μίλησε πιὸ γνωστικά, γιατὶ ὁ φόβος τὴν ἔκανε νὰ βλέπῃ πιὸ καθαρὰ τὰ πράγματα.

— Ἡ Νεράϊδα ἔπαιξε μαζί μας. Ποιὸς ξέρει ἂν δὲν γινόμαστε πιὸ δύστυχοι ὅταν θὰ πλουτίζαμε;.. Τώρα, ἄντρα μου, μ' ὅ,τι μᾶς δίνει ὁ Θεὸς ἂς εἴμαστε εὐχαριστημένοι, κι' ἂς μὴ ζητᾶμε τοῦτο κι' ἐκεῖνο. Ἂς φᾶμε μὲ καλὴ καρδιὰ τὸ λουκάνικο, τὸ μόνο ποὺ μᾶς ἀπόμεινε ὕστερα ἀπ' τὶς τρεῖς εὐχές...

Τὴν ἄλλη μέρα, τὰ ροδοπέταλα τῆς Νεράϊδας ξεράθηκαν στὸ σαθρὸ πάτωμα κι' ἡ Κατερίνα μὲ μιὰ σκουπισιὰ τὰ πέταξε ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα.

(Διασκευὴ ἀπ' τὸ Γερμανικό) ΑΙΔΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

ΤΑ ΣΚΥΛΙΑ ΚΙ' Ο ΜΑΓΕΙΡΟΣ

Ἕνας μάγειρος ἑτοίμαζε τὸ δεῖπνο. Τὰ σκυλιὰ ἦταν ξαπλωμένα στὴν πόρτα. Ὁ μάγειρος ἔσφαξε ἕνα μοσχάρι καὶ πέταξε τὰ σπλάχνα στὴν αὐλή. Τὰ σκυλιὰ τἄφαγαν κι' εἶπαν:

— Εἶναι καλὸς μάγειρος. Μαγειρεύει λαμπρά!

Ὕστερ' ἀπὸ λίγες μέρες ὁ μάγειρος ξεφλούδισε μπιζέλια, κρομύδια, κοκκινογούλια καὶ πέταξε τὶς φλοῦδες στὴν αὐλή. Τὰ σκυλιὰ ἔτρεξαν, τὶς μύρισαν κι' εἶπαν:

— Χάλασε ὁ μάγειρός μας! Πρῶτα μαγείρευε καλά. Τώρα δὲν ξέρει τί τοῦ γίνεται!

(Τολστοΐ)

Ο ΓΕΩΡΓΟΣ ΣΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ

Ἔφυγες, ἀνεψούλη μου, καὶ μᾶς ξέχασες ὅλους ἐμᾶς καὶ τὶς ὑποσχέσεις σου ἀκόμα. Ὅταν κατέβαινες τὴ σκάλα βιαστικά, γιατὶ τὸ βαπόρι σφύριζε κι' ἔτρεμες μήπως ὁ μπαμπᾶς μετανοιώσει καὶ σ' ἀφίσει τὴν τελευταία στιγμή, μοῦ φώναζες: — Θὰ σᾶς γράφω ἂν βρῶ χαρτὶ ὡραῖο, — Χαρτὶ «ὡραῖο» θὰ βρῆκες στὴν Ἀθήνα. Κι' εἶναι εὔκολο νὰ ζητήσεις μὲ εὐγενικὸ τρόπο μιὰ κόλλα ἀπὸ τὸ μπαμπά σου ἢ ἀπὸ κανένα θεῖο σου. Γιατὶ ὑποθέτω πὼς θὰ εἶσαι εὐγενικὸς σὰν τὸ Ἐλεφαντόπουλο — θυμᾶσαι τὴν ἱστορία αὐτὴ ποὺ σοῦ διάβασα ἀπὸ μιὰ παλιὰ Διάπλασι καὶ σ' ἄρεσε τόσο—χωρὶς νἆναι καὶ περίεργο σὰν αὐτό. Γιατὶ θυμᾶσαι τί ἔπαθε γιὰ τὴν «ἄπληστη περιέργειά του». Πῆγε στὶς ὄχθες τοῦ Πρασινοσταχτολιγδεροῦ Λιμπόπου ποταμοῦ νὰ ρωτήσῃ τὸν Κροκόδειλο τί θὰ φάγῃ τὸ μεσημέρι, κι' ὁ πονηρὸς κροκόδειλος, τὸ κάλεσε νὰ δῆ μέσα στὸ στόμα του. Καθὼς ὅμως τὸ περίεργο ἐλεφαντόπουλο ἔσκυβε, ἄνοιξε τὶς φοβερὲς μασέλες του καὶ τ' ἄρπαξε ἀπ' τὴ μύτη· τὸ δυστυχισμένο ἀντιστεκόταν, κατάφερε νὰ ξεφύγῃ, ἡ μύτη του ὅμως μάκρυνε ἑνάμισυ μέτρο... Ὅλ' αὐτὰ νὰ τὰ θυμᾶσαι καὶ νὰ μὴ ρωτᾶς γιὰ τ' ἀσήμαντα πράγματα, γιατί, μικρούλη μου ἀνεψιέ, δὲν ξέρεις τί μπορεῖ νὰ γίνῃ. Λοιπόν, ἄκουσε τὴ συμβουλή μοῦ. Ἄκουε καὶ βλέπε πολλά, ρώτα λίγα καὶ γράψε γρήγορα στὴ

Θεία σου ποὺ σὲ φιλᾶ.

Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Θεία μου,

Ἀλήθεια, ξεχνοῦσα νὰ σᾶς γράψω. Μὰ μήπως εἶχα καιρό; Κάθε μέρα βγαίναμε πότε μὲ τὸ μπαμπά, πότε μὲ τὸ θεῖο. Κι' εἶδα κι' ἔμαθα τόσα πραγματα! Ὁλόκληρο χρόνο δὲ θὰ μάθαινα στὸ σχολειὸ ὅσα ἔμαθα ἐδῶ σὲ δέκα μέρες. Θὰ παρακαλέσω τὸ μπαμπὰ νὰ πῆ στὸ δάσκαλο νὰ μὲ στείλῃ στὴ δευτέρα τάξη, γιατὶ ἔγινα, καθὼς λέγει κι' ὁ θεῖος μου, φιλόσοφος. Δὲν ξέρω τί θὰ πῆ αὐτὴ ἡ λέξη. μὰ θαρρῶ πὼς σημαίνει, ὅποιος ξέρει πιότερο ἀπ' τοὺς ἄλλους. Κι' ἐγὼ ξέρω τώρα πιὸ πολλὰ ἀπὸ τὸ Μάνο, τὸ Νῖκο καὶ τοὺς ἄλλους φίλους μου. Λοιπόν;..

Πήγαμε στὸν Ὁμιλοῦντα Κινηματογράφο. Ἤτανε τρέλλα! Νὰ βλέπατε τἀεροπλάνα πῶς ἐβομβάρδιζαν μιὰ πόλη. Προτιμῶ ὅμως τ' ἀληθινὰ ὑδροπλάνα ποὺ εἶδα στὸ Φάληρο. Ἦταν καλὰ αὐτά, γιατὶ δὲν ἔρριχναν βόμβες νὰ σκοτώνουν τοὺς καϊμένους τοὺς ἀνθρώπους. Εἶδα τὴν Ἀκρόπολη. Ὁ μπαμπᾶς λέει, πὼς ὅλα αὐτά, ὁ Παρθενώνας, τὸ Ἐρέχθειο, τὸ Θησεῖο, εἶναι οἱ ἐκκλησιὲς τῶν ἀρχαίων. Ἀλλοιώτικοι ἄνθρωποι αὐτοί! Εἰκόνες δὲν εἶχαν ὅπως στὶς δικές μας ἐκκλησιές, ἀλλὰ μόνο ἀγάλματα. Εἶδα μερικὰ στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο. Μὰ τὰ ὥρα ὁτερα τἄχουν πάρει οἱ Ἐγγλέζοι, οἱ Γάλλοι κι' οἱ Ἰταλοί, καὶ τἄχουν στὰ δικά τους μουσεῖα. Αὐτὸ δὲ μοῦ φαίνεται σωστό. Ἀφοῦ οἱ ἀρχαῖοι ἦταν Ἕλληνες ὅπως κι' ἐμεῖς, ἔπρεπε νὰ μᾶς τὰ πάρουν; Φαίνεται ὅμως πὼς ὁ Θεὸς τοὺς τὄκαμε γιὰ νὰ τοὺς τιμωρήσῃ, ποὺ ἐφυλάκισαν κι' ἐθανάτωσαν ὕστερα τὸ σοφὸ Σωκράτη. Εἶδαμε τὶς φυλακὲς ποὺ τὸν εἶχαν κλείσει, σὰν κατεβαίναμε ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη. Ὁ Θεὸς τιμωρεῖ πάντα. Θυμάστε ποὺ χτύπησα μιὰ μέρα τὴ Μπέμπα καὶ μὲ κέντρισε μιὰ μέλισσα; Πάντα τὸ κακὸ τιμωρεῖται. Ἔτσι δὲ μοῦ λέτε καὶ σεῖς;

Στὴν Ἀκρόπολη ὁ μπαμπᾶς ἦταν παράξενος. Τοῦ μιλοῦσα καὶ δὲ μ' ἀπαντοῦσε. Μόνο κοίταζε αὐτὰ τὰ κάτασπρα μάρμαρα. Λέει πὼς εἶναι τὰ ὡραιότερα ἀπ' ὅλα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, καὶ πὼς αὐτοὶ ποὺ τὰ ἔκαμαν δὲ θὰ ξαναγεννηθοῦν ποτέ. Δὲν τὸ πιστεύω, καὶ τοῦ τὸ εἶπα:

— Οἱ Ἀμερικανοί, μπαμπά, ποὺ κάνουν κάτι μεγάλα σπίτια ποὺ φθάνουν τὸν οὐρανό, δὲν εἶναι πιὸ ἔξυπνοι; Κι' αὐτὰ ἐδῶ εἶναι χαλασμένα...

Κούνησε τὸ κεφάλι:

— Εἶσαι μικρὸς ἀκόμα γιὰ νὰ καταλάβῃς τέτοια πράγματα ἐσύ!

Καλά. Εἶμαι μικρός. Καὶ μ' ἀρέσει πιότερο τὸ Πανεπιστήμιο ποὺ θὰ πάω σὰ μεγαλώσω, νὰ γίνω δικηγόρος σὰν τὸ μπαμπά...

Ἔξεχασα νὰ σᾶς γράψω πὼς ὁ Κολοκοτρώνης μ' ἀρέσει πολὺ πάνω στὸ μπρούντζινο ἄλογό του. Σὰν ἔρθω θὰ μοῦ πῆτε ποιὸς ἦταν πιὸ δυνατός: ὁ Κολοκοτρώνης ἢ ὁ Ἡρακλῆς;

Σᾶς φιλῶ πολὺ-πολύ. Ἑτοιμάστε μου μιὰ ὡραία ἱστορία...

Ὁ ἀνεψιός σας *Γεώργος*

Γιὰ τὴν ἀντιγραφή

ΕΛΕΝΗ ΡΕΣ - ΖΑΦΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΒΡΑΔΥ

Βράδυ, βραδάκι σιγαλὸ
μὲ τἀγεράκι τ' ἀπαλό,
πὲς στὴν καρδιά μου ἕναν καλὸ
λόγο, φερμένο

ἀπὸ τῶν κάμπων τὴ βαθειὰ
καὶ τὴ σεμνὴ τὴ σιγαλιά,
φέρε γαλήνη καὶ χαρὰ
μέσ' στὴν καρδιὰ ποὺ σὲ προσμένει.

Μέσ' στὴν καρδιά, ποὺ καρτερεῖ
ἀπ' τῆς ἡμέρας τὸ βαρὺ
τὸν κόπο, ἀνάπαυση νὰ βρῆ
φέρε μιὰν αὔρα εὐλογημένη.

Καὶ γίνου χάϊδεμα ἁπαλὸ
ἀπόνα χέρι φιλικό,
βράδυ, βραδάκι σιγαλὸ
κι' ἀγαπημένο.

ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Τ' ΑΡΚΟΥΔΑΚΙΑ ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΙΑ'.

Ἀλλὰ οὔτε μ' αὐτὴ τὴ φάρσα δὲν ἡσύχασε ὁ Κατεργαρᾶκος. Ἀφοῦ συνῆλθαν ἀπὸ τὸ φόβο τους οἱ μικροὶ πρόσκοποι κι' ἑτοιμάσθηκαν πιὰ νὰ κοιμηθοῦν, ὁ ἀστεῖος μας πῆρε κατὰ μέρος τὸν Κοκκινέλη καὶ τοῦ εἶπε:

— Πᾶς ἐσὺ τώρα νὰ βρῆς τὸ θησαυρό;

— Ποιὸ θησαυρό; ρώτησε ὁ Κοκκινέλης γουρλώνοντας τὰ μάτια

— Ἄ! ἔκαμε ὁ Κατεργαρᾶκος. Δὲν τὸ ξέρεις; Κρῖμας ἐσένα! Μάθε λοιπὸν ὅτι ἐδῶ στὰ περίχωρα, τὶς προάλλες, κάποιος ἔχασε ἕνα σακκούλι φλουριά. Τοῦπεσε, φαίνεται, στὸ δρόμο, καθὼς ἔρχόταν στὴν πόλη, ἀλλὰ ἦταν ἀργὰ ὅταν τὸ κατάλαβε καί, ὅσο κι' ἂν γύρισε πίσω, ὅσο κι' ἂν ἔψαξε, δὲν τὸ βρῆκε. Ποιὸς ξέρει σὲ ποιὸ πυκνὸ χαμόδεντρο ἢ σὲ ποιὰ τρύπα χώθηκε! Φαντάσου λοιπὸν τί δόξα θὰ λάβῃς, ἂν κατορθώσῃς ἐσὺ νὰ τοῦ τὸ βρῆς...

— Καὶ γιατὶ δὲν πᾶς ἐσύ; ρώτησε μὲ κάποια δυσπιστία ὁ Κοκκινέλης.

—Ἐγὼ θὰ πήγαινα, βέβαια, ἀποκρίθηκε ὁ Κατεργαρᾶκος· μά, καϊμένε, τὸ μπόϊ μου δὲν μοῦ ἐπιτρέπει... Γι' αὐτὸ διάλεξα ἐσένα, ποὺ εἶσαι πιὸ μικρο-

καμωμένος, γιὰ νὰ χώνεσαι καὶ νὰ κρύβεσαι εὔκολα. Δὲν πιστεύω νὰ φοβᾶσαι;

Φιλοτιμήθηκε ὁ Κοκκινέλης. Τί πρόσκοπος θἄταν, ἂν φοβόταν; Νὰ ἡ ὥρα τώρα!

—Ὄχι δά! εἶπε. Ἐγὼ νὰ φοβηθῶ; Θὰ πάω!

—Ἄ, μπράβο! Πήγαινε!

Κι' ὁ Κοκκινέλης ξεκίνησε τὴ νύχτα γιὰ ν' ἀνακαλύψῃ τὸ θησαυρό.

Περιπλανήθηκε ἐδῶ κι' ἐκεῖ, ἔψαξε σ' ὅλα τὰ χαμόδεντρα, χώθηκε σ' ὅλες τὶς τρύπες, δὲν ἄφησε, ποὺ λένε, «τρύπα ἀγύριστη»· ἀλλὰ πουθενὰ δὲν βρῆκε σακκούλι μὲ φλουριά. (Φυσικά! ποιὸς τὄχασε γιὰ νὰ τὸ βρῆ αὐτός;).

Ὁ κὺρ-Ἀλούπης, ἕνας πονηρὸς Ζωοπολίτης, ποὺ καθόταν στὴν ἐξοχή, τὸν εἶδε κάπου ἐκεῖ νὰ ψάχνῃ καὶ τὸν ρώτησε:

— Τί γυρεύεις, μικρέ μου; μήπως μπορῶ νὰ σὲ βοηθήσω;

Ὁ Κοκκινέλης, ποὺ εἶχε ἀρχίσει νὰ κουράζεται καὶ νὰ μὴν παραπιστεύῃ στὴν ὕπαρξη τοῦ θησαυροῦ, ἀποφάσισε νὰ ζητήσῃ τὴ συμβουλὴ τοῦ κὺρ-Ἀλούσῃ. Καὶ τοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορία.

Ὁ κὺρ-Ἀλούπης ἔβαλε τὰ γέλια.

— Σὲ γέλασε, φιλαράκο μου, αὐτὸς ὁ μικρὸς Κατεργαρᾶκος! Ποτὲ δὲν ἀκούστηκε πὼς ἔχασε κανένας σακκούλι μὲ φλωριά. Αὐτὰ γίνουνται μόνο στὰ παραμύθια... Νὰ γυρίσῃς στὸ στρατόπεδό σου καὶ νὰ καταγγείλῃς στὸν κ. Ἀρχηγὸ τὸν Κατεργαρᾶκο, ποὺ σ' ἔκαμε νὰ τρέχῃς καὶ νὰ ψάχνῃς ἄδικα, νύχτα

ὥρα... Μπράβο ὅμως, γενναῖο παιδὶ εἶσαι, ἀφοῦ δὲν φοβήθηκες τίποτα! Μόνο λιγάκι κουτό. Πῶς πίστεψες ἔτσι εὔκολα τέτοιο πρᾶγμα;.. Ἄντε, καληνύχτα!

Εἶπε αὐτὰ ὁ κὺρ-Ἀλούπης, κι' ἔφυγε ἀφίνοντας τὸν κακόμοιρο τὸν Κατεργαράκο μονάχο.

(Ἀκολουθεῖ) Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΤΡΕΙΣ ΜΙΚΡΟΙ ΑΕΡΟΠΟΡΟΙ
ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΠΟΛΟ

Μυθιστόρημα ὑπὸ NORBERT SEVESTRE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

— Γιατί; μουρμούρισε ὁ Σίγκλοο.

— Νά, τὸ πνεῦμα τοῦ ἀέρα μᾶς ἄρπαξε τὸν αἰχμάλωτό μας καὶ τὰ ὅπλα του, κι' ἔφυγε μαζί του.

— Στὸ διάβολο νὰ πάνε! μπόρεσε νἀρθρώσῃ ὁ Σίγκλοο τρέμοντας κι' αὐτὸς ὁλόκληρος.

— Πηγαίνουν, φίλε μου, μὲ τὸ ἔλκηθρο καὶ τὰ σκυλιά σου. Δὲν ἀκοῦς τὸ τρέξιμό τους πάνω στὸ χιόνι;

Ὁ Σίγκλοο χτυποῦσε τὰ δόντια του.

— Τότε εἶσαι κουφός, συμπέρανε ὁ μάγος. Μὰ δὲν πιστεύω νὰ εἶσαι καὶ στραβός. Κοίταξε γύρω σου. Ἔβγα ἔξω νὰ κοιτάξῃς.

—Ἔλα μαζί μου, Ἀγκακόη, καὶ πάρε καὶ τὸ ντέφι σου.

Ὁ Ἀγκακόης δὲν περίμενε νὰ τοῦ τὸ ποῦν. Κρατώντας τὸ ντέφι στὸ χέρι του, βγῆκε ἔξω μαζὶ μὲ τὸν Σίγκλοο. Μὰ τὸ ἔλκηθρο βρισκόταν πιὰ μακριά. Ἀπὸ τὸν καταυλισμὸ δὲν μποροῦσε πιὰ κανεὶς νὰ τὸ διακρίνῃ.

Ὁ Σίγκλοο σήκωσε μ' ἀπόγνωση τὰ μάτια του σὰ νὰ καλοῦσε τὸν οὐρανὸ μάρτυρα τῆς δυστυχίας του.

Ἦταν ἡ ὡραιότερη βραδυὰ ποὺ μποροῦσε νὰ γίνῃ, ἡ πιὸ καθαρή, ἡ πιὸ ἀστερόφωτη. Κι' ἄξαφνα, ἐκεῖ ποὺ κοίταζε τἀστέρια ποὺ λαμποκοποῦσαν, ἄρπαξε τὸ χέρι τοῦ Ἀγκακόη καὶ τοῦ ἔδειξε μὲ μιὰ χειρονομία ἀφάνταστης τρομάρας τὴν πιὸ φανταστικὴ καὶ φοβερὴ ὀπτασία.

Ἐκεῖ ψηλά, μέσ' στὸ ἄπειρο τοὐρανοῦ ποὺ ἔμοιαζε μὲ φωσφορίζουσα θάλασσα, ἀρμένιζε ἕνας πελώριος μαῦρος ἴσκιος, μακρουλὸς σὰ μιὰ πιρόγα ἀπ' αὐτὲς ποὺ μεταχειρίζονται οἱ Ἐσκιμῶοι καὶ ποὺ τὶς ὀνομάζουν κ α γ ι ά κ.

— Τὸ πνεῦμα! τραύλισε ὁ Σίγκλοο. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἀέρα!..

Ὁ Ἀγκακόη κούνησε τὸ ντέφι του σὰ νἤθελε νὰ ξαρκίσῃ τὸ ἐκπληκτικὸ φαινόμενο.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη δυνατὲς λάμψεις βγῆκαν ἀπὸ τὴν ἐναέρια πιρόγα καὶ φώτισαν τὸν οὐρανὸ γύρω της. Στὸν καταυλισμὸ ὅλοι οἱ σκύλοι ἄρχισαν νὰ οὐρλιάζουν σὰν τρελλοί. Ἕνα βουητὸ ποὺ φαινόταν σὰν νὰ προέρχεται ἀπὸ τὸ μυστηριῶδες ἐναέριο πλοῖο, τοὺς ἔκανε νὰ σωπάσουν ξαφνικά. Τρομοκρατημένοι, ὁ Σίγκλοο κι' ὁ Ἀγκακόης, ἔτρεξαν νὰ κρυφθοῦν στὴ σκηνή τους καὶ ζάρωσαν κάτω ἀπὸ τα σκεπάσματά τους, ἀπ' ὅπου δὲν τόλμησαν νὰ κουνηθοῦν ὁλόκληρη τὴ νύχτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

Ἀπὸ τὴν ἀμφιβολία στὴ βεβαιότητα

Τὴν ὀπτασία αὐτὴ τὴν εἶδε κι' ὁ Τζὰκ κι' ἡ ταραχὴ ποὺ τοῦ προκάλεσε δὲν ἦταν μικρότερη ἀπὸ τῶν Ἐσκιμώων, μόνο ποὺ ἦταν διαφορετική, γιατὶ προερχόταν ἀπὸ ἄλλη αἰτία.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ δὲν ἤξερε τί νὰ συμπεράνῃ. Αὐτὴ ἡ μακρουλὴ σκιὰ ποὺ ἔπλεε στοὺς αἰθέρας, τοῦ θύμιζε τὸ «Λίμπερτυ». Μὰ μποροῦσε νὰ εἶναι πιστευτὸ ἕνα τέτοιο πρᾶγμα; Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ εἶχε παρασυρθεῖ ἀπὸ τὸν ἄνεμο, χωρὶς τὸν πιλότο του, χωρὶς τὸν κυβερνήτη του καὶ χωρὶς τὸ πλήρωμά του, πῶς θὰ μπόρεσε νὰ σταθῇ στὸν ἀέρα καὶ ν' ἀνθέξῃ στὴν ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου, στὸ βάρος τοῦ χιονιοῦ καὶ στὴ δύναμη τῶν ἐναερίων ρευμάτων; Χάρις σὲ ποιὸ θαῦμα οἱ ἐπιβάτες του θὰ κατόρθωσαν νὰ τὸ κυβερνήσουν καὶ νὰ τὸ ξαναφέρουν στὸ μέρος ἀπ' τὸ ὁποῖο εἶχε ξεκινήσει;

Ὅλες αὐτὲς οἱ ὑποθέσεις ἔκαναν τὸν Κὶντ ν' ἀμφιβάλῃ μιὰ στιγμὴ γιὰ τὰ ἴδια του τὰ μάτια. Θὰ ἦταν ἴσως καμμιὰ ἀντανάκλαση σὰν κι' αὐτὲς ποὺ παρουσιάζονται συχνὰ στὶς πολικὲς περιοχές, ἢ ἀκόμη πιθανότερο, καμμιὰ ὀπτικὴ ἀπάτη στὸ φοβερὸ κρύο, ποὺ τὸ τρέξιμο τὸ μεγάλωνε ἀφόρητα καὶ ποὺ ἔκανε τὰ ἀπροστάτευτα μάτια του νὰ δακρύζουν καὶ νὰ τσούζουν. Ἀλλά, ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος, πῶς νὰ ἐξηγήσῃ κανεὶς τὸ χαρακτηριστικὸ βούϊσμα τοῦ κινητήρα, ποὺ ὁ Τζὰκ τἄκουγε μὲ συγκίνηση ὁλόενα μεγαλύτερη; Κι' οἱ φευγαλέες αὐτὲς ἀστραπές, οἱ ἠλεκτρικὲς προβολὲς ποὺ φώτιζαν ὅλο τὸ στερέωμα γύρω, ἀπὸ ποῦ προερχόνταν;

— Χούκ! Χούκ! φώναξε ὁ Τζάκ, νοιώθοντας μιὰ ὑπερδιέγερση ποὺ δὲ μποροῦσε νὰ τὴν κατανικήσῃ.

Οἱ σκύλοι γαύγισαν κι' ἄρχισαν νὰ τρέχουν σὰν τρελλοὶ κυνηγώντας τὴν ὀπτασία. Ὁ Τζὰκ τοὺς παρακινοῦσε μὲ τὴ φωνὴ καὶ μὲ τὸ μαστίγιο, βέβαιος πιὰ πῶς τὸ μυστηριῶδες φαινόμενο ποὺ ἔβλεπε, δὲν ἦταν ἄλλο ἀπὸ τὸ «Λίμπερτυ» τὸ ἴδιο. Εἶχε ξεχάσει κάθε τι ἄλλο: Τὴν αἰχμαλωσία του, τὴ δραπέτευσή του, τὴν ἐπιθυμία του νὰ πάῃ νὰ συναντήσῃ τὸν κ. Στέφενσον, τὸν κ. Φονδιὲλλ καὶ τὸν Μπέμπ.

Μιὰ ὁλόκληρη ὥρα τὸ ἔλκηθρο ἔτρεχε πρὸς τὴ διεύθυνση ποὺ ἀκολουθοῦσε ὁ ἐναέριος ἴσκιος. Δυστυχῶς ἐκείνου ἡ ταχύτης ἦταν πολὺ μεγαλύτερη ἀπὸ τὴ δική του, κι' ὁ ἴσκιος ὅσο πήγαινε γινόταν ὁλοένα μικρότερος καὶ πιὸ θαμπὸς σὰν ἕνα βραδυνὸ σύννεφο ποὺ ἀπομακρύνεται. Τὰ φῶτα του κι' οἱ προβολεῖς του ἔσβυσαν ξαφνικὰ ὕστερα ἀπὸ μιὰ τρομαχτικὴ λάμψη ποὺ αὐλάκωσε ὅλο τὸ στερέωμα. Καὶ μὴ βλέποντας πιὰ τίποτε στὸ βάθος τοῦ κατάστερου οὐρανοῦ, μὴ ἀκούγοντας πιὰ τὸ παραμικρό, ὁ Κὶντ ἔνοιωσε τὴν καρδιά του νὰ σφίγγεται ἀπὸ ἀγωνία.

— Ἔπεσε! Ἔπεσε!

Ἡ λιποψυχία αὐτὴ δὲν κράτησε παρὰ μιὰ στιγμή. Γρήγορα ὁ Κὶντ ξαναβρῆκε τὴν ψυχραιμία του. Μὲ κάθε θυσία ἔπρεπε, πρωτοῦ νὰ γυρίσῃ στὸν καταυλισμό τους καὶ συναντήσῃ τοὺς συντρόφους του, νὰ βρῇ τὴ λύση τοῦ αἰνίγματος. Ἐάν, καθὼς φοβόταν, τὸ «Λίμπερτυ» εἶχε πέσει, ἡ πτώσῃ του δὲν θὰ εἶχε γίνει πολὺ μακριά. Ὁ Τζὰκ εἶχε βάλει σημάδι ἕνα μεγάλο ἄστρο. Κι' ἔχοντας αὐτὸ γιὰ ὁδηγό, δὲν εἶχε φόβο νὰ πάρῃ λανθασμένο δρόμο.

Τὸ δυσάρεστο ἦταν ποὺ οἱ σκύλοι εἶχαν ἀρχίσει νὰ κουράζουνται, κι' ἡ σχετικὴ εὐπείθεια ποὺ εἶχαν δείξει στὴν ἀρχή, εἶχε γυρίσει τώρα σὲ ἀνταρσία. Ὁ Τζὰκ δὲν ἤξερε νὰ τοὺς μιλήσῃ ὅπως ἦταν μαθημένοι, καὶ τὸ μαστιγιό του ἠχοῦσε πολὺ ἐλαφρά, ὥστε νὰ τοὺς ἀνακαλέσῃ στὴν τάξη. Ὡς τὰ ξημερώματα τὸν βασάνισαν, πότε σταματώντας χωρὶς νὰ τοὺς διατάξῃ καὶ μὴ θέλοντας μὲ κανένα τρόπο νὰ ξεκινήσουν πάλι, πότε χοροπηδώντας καὶ ἀναποδογυρίζοντας τὸ ἔλκηθρο. Ἕνας ἔφαγε τὰ λουριά του καὶ τἄβαλε στὰ πόδια. Στὴ στιγμὴ ὅλοι οἱ ἄλλοι μαζὶ ἄρχισαν νὰ τρέχουν ἀπὸ πίσω του, καὶ τούτη τὴ φορὰ ὁ Τζάκ, ἀντὶ νὰ τοὺς παροτρύνῃ, ἀναγκαζόταν νὰ συγκρατῇ τὴν ἄσκοπη ὁρμή τους.

— Ὄχι ἀπὸ δῶ, ὄχι ἀπὸ δῶ! ξελαρυγγιζόταν φωνάζοντάς τους. Ἀπὸ κεῖ!

Βλέποντας ὅμως πῶς τὰ λόγια του δὲν ἔφεραν κανένα ἀποτέλεσμα, θυμήθηκε πῶς οἱ σκύλοι δὲν εἶχαν τὴν παραμικρὴ ἰδέα τῆς ἔνδοξης γλώσσας τοῦ Σαίξπηρ, καὶ τότε ἄρχισε νὰ τοὺς φωνάζῃ: «Χόου έ! Χόου έ!» ἢ «Ἀσό! Ἀσό!», τὶς μόνες λέξεις ποὺ ἐγνώριζε ἀπὸ ἕνα ἰδίωμα ποὺ οἱ σκύλοι ἀσφαλῶς θὰ ἤξεραν καλύτερα ἀπ' αὐτόν.

Σὰν τέλος εἶδε πῶς δὲν μποροῦσε νὰ κάνῃ τίποτε, καὶ πέρνοντας τὴν ἀπόφασή του, σταμάτησε κι' ἄφησε τοὺς σκύλους νὰ ξανασάνουν. Χωρὶς νὰ χασομερίσουν, τὰ ὑποζύγιά του ξαπλώθηκαν στὸ χιόνι, κουλουριάστηκαν κι' ἀποκοιμήθηκαν. Ὁ ἴδιος ἔμεινε στὸ ἔλκηθρο κι' ἡ αὐγὴ τὸν βρῆκε ναρκωμένο καὶ σχεδὸν ξεπαγιασμένο, παρ' ὅλες τὶς γοῦνες ποὺ εἶχε βρεῖ μέσ' στὸ ἔλκηθρο καὶ εἶχε ρίξει πάνω του γιὰ νὰ προφυλαχθεῖ ἀπὸ τὸ κρύο.

Ὑπόφερε ὅμως ἐξ ἴσου ἀπὸ τὴν πεῖνα ὅσο κι' ἀπὸ τὸ κρύο, γιατὶ δὲν εἶχε βάλει τίποτε στὸ στόμα του ἀπ' τὸ πρωΐ τῆς προηγούμενης ἡμέρας. Ὡστόσο ὁ ἥλιος ποὺ ἀνέτειλε τὸν ζέσταινε κάπως, κι' ὅταν σηκώθηκε ἀπ' τὸ κάθισμά του, εἶδε πῶς οἱ σκύλοι, ποὺ εἶχαν ἀναπαυθεῖ ἀρκετά, εἶχαν τώρα τὶς καλύτερες διαθέσεις. Ἄλλωστε δὲν εἶχαν πιὰ καὶ πολὺ δρόμο νὰ κάνουν.

Σ' ἑνὸς χιλιόμετρου ἀπόσταση, ἕνας μακρὺς μαῦρος ὄγκος ξεχώριζε μέσα στὴ μονότονη ἀσπρίλα τοῦ πάγου. Ὁ Τζὰκ διεύθυνε πρὸς ἐκεῖνο τὸ σημεῖο τὰ σκυλιά του, ποὺ τώρα ἦταν πολὺ πιὸ πρόθυμα καὶ ζωηρὰ ἀπὸ πρίν. Ὅσο γιὰ τὸν ἑαυτό του, δὲν ἔνοιωθε πιὰ τίποτε ἀπὸ τὴ νευρικὴ ὑπερδιέγερσή τῆ χθεσινή. Μιὰ φυσικὴ καὶ ἠθικὴ κατάπτωση τὸν κρατοῦσε σχεδὸν ἀκίνητο στὰ βάθος τοῦ ἐλκήθρου του, ποὺ μόλις εἶχε τὴ δύναμη νὰ τὸ διευθύνῃ.

— Κακόμοιρο «Λίμπερτυ», ἔλεγε καὶ ξαγάλεγε ὅσο πλησίαζε περισσότερο καὶ μποροῦσε νὰ διακρίνῃ καθαρότερα τὸ πεσμένο ἀερόπλοιο. Δὲ μποροῦσε πιὰ νὰ γίνῃ συζήτηση οὔτε γιὰ ὀπτικὴ ἀπάτη, οὔτε γιὰ φαντασμαγορία. Τὸ «Λίμπερτυ» ἦταν ἐκεῖνο ποὺ κυνηγοῦσε δλη τὴ νύχτα ὁ Τζάκ. Τὸ «Λίμπερτυ» ἔρριχνε, τὰ φῶτα καὶ τοὺς προβολεῖς, ποὺ κατὰ τὸν Τζὰκ δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο παρὰ σήματα κινδύνου κι' ἀπελπισίας. Τὸ «Λίμπερτυ» ἦταν ἐκεῖνο ποὺ εἶχε πέσει σὰ διάττων ἀπὸ ψηλά, σχίζοντας τὸν αἰθέρα μὲ μιὰ φωτεινὴ γραμμή. Κι' αὐτὸ τὸ ἴδιο ἦταν, ἀλοίμονο, ποὺ κοίτονταν μέσ' στὴ μέση τῆς παγωμένης ἐρήμου, τὸ ὁποῖο τώρα ἦταν πολὺ καλὴ κατάσταση καὶ καμμιὰ κίνησῃ δὲν γινόταν ἀντιληπτὴ γύρω ἀπὸ τὸ πηδαλιουχούμενο.

— Θὰ σκοτώθηκαν ὅλοι, σκέφθηκε ὁ Τζάκ.

Ἡ φρίκη τοῦ θεάματος ποὺ ἔμελλε νἀντικρύσῃ τὸν ἔκανε νὰ παραλύσῃ ὁλόκληρος ἀπὸ πρίν. Ἤθελε νὰ φωνάξῃ, νὰ καλέσῃ τὸν κ. Ἀχιλλέα, τὴ μὶς Γκράς, τὴ Νταΐζη, τοὺς μικροὺς Ντεντεβίζ. Ἀλλὰ ἡ συγκίνησῃ τὸν ἔσφιγγε στὸ λαιμὸ καὶ τοῦ ἔκοβε τὴ φωνή.

Ἄλλωστε οἱ σκύλοι του ἐγαύγιζαν. Ἂν μέσα στὸ ἀερόπλοιο ὑπῆρχε κανένας ζωντανός, θὲν θἄκουγε τὰ γαυγίσματα αὐτά; Καὶ δὲ θἄβγαινε νὰ ἰδῇ ποιός εἶναι; Κανένας ὅμως δὲν παρουσιαζόταν καὶ καμμιὰ φωνὴ δὲν ἀκουγόταν ἀπὸ τὸ ἀερόπλοιο.

Ὅταν πλησίασε τὸ «Λίμπερτυ», ὁ Τζὰκ παρατήρησε μὲ χαρὰ ὅτι οἱ καμπίνες του εἶχαν πειραχθεῖ πολὺ λιγώτερο ἀπ' ὅ,τι νόμισε στὴν ἀρχή, καὶ ὅτι στὸ σύνολό του, ἐκτὸς ἀπὸ μερικὰ τιποτένια σχισίματα καὶ γδαρσίματα, τὸ ἀερόπλοιο εἶχε μείνει σῶο. Καὶ τὸ πέσιμό του δὲν ὠφείλετο στὸ ὅτι εἶχε ἐξαντληθεῖ τὸ γκάζι ποὺ γέμιζε τὸ μπαλόνι. Ἡ αἰτία ἦταν ἄλλη. Τὸ ἀερόπλοιο εἶχε βαρύνει σὲ σημεῖο ποὺ δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ σταθῇ στὸν ἀέρα, ἀπὸ τὸν πάγο ποὺ σκέπαζε ὁλόκληρο τὸ μεταλλικό του δίχτυ. Δίχως ἄλλο τὸ εἰδικὸ μηχάνημα, ποὺ ἦταν προωρισμένο νὰ θερμαίνῃ τὸ ἐσωτερικὸ καὶ τὸ ἐξωτερικὸ τοῦ ἀεροστάτου, εἶχε πάψει νὰ λειτουργῇ ὕστερα ἀπὸ ἕνα ὡρισμένο χρονικὸ διάστημα, κι' οἱ ἐπιβάτες του δὲν ἦταν ἱκανοὶ νὰ τὸ βάλουν σὲ κίνησῃ.

Ὅσο γιὰ τοὺς ἐπιβάτες, ποὺ ὁ Τζὰκ φοβόταν πῶς θἄβρισκε τὰ πτώματά τους στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἀερόπλοιου, αὐτοὺς δὲν τοὺς ἔβλεπε πουθενά, καὶ καθένας φαντάζεται τὴν ἀνακούφιση καὶ τὴ χαρά του. Τὸ «Λίμπερτυ» ἦταν γυρμένο ἀπὸ τὸ ἕνα πλευρὸ καὶ οἱ καμπίνες του ἦταν κι' αὐτὲς πεσμένες πλάγια.

(Ἀκολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΑΝ

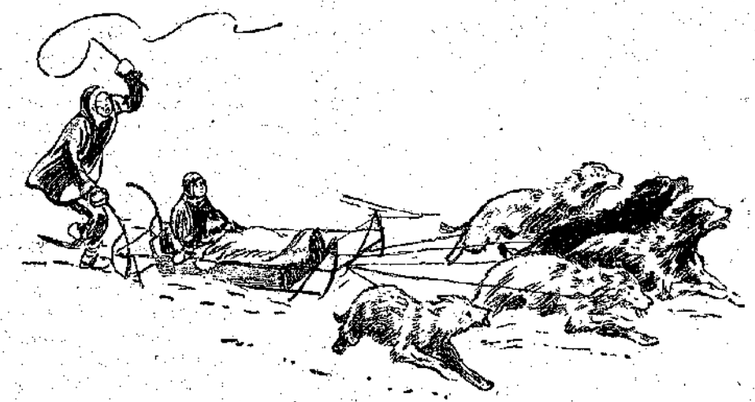

«Ὁ Ἐσκιμῶος διευθυνόταν ἴσα πρὸς τὸ βορειά...» (Σελ. 305, στ. α').

ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ

Πιστεύετε στὰ φαντάσματα; Ἐγὼ ἀπόλυτα. Μὰ πῶς νὰ μὴν πιστεύω, ἀφοῦ ἐχρημάτισα ὁ ἴδιος; Εἴχαμε παίξει αὐτὴ τὴ φάρσα, παιδιά, στὰ χαλάσματα μεγάλου γηπέδου: Κρεμούσαμε ἕνα σεντόνι σ' ἕνα σκουπόξυλο καὶ τὸ σηκώναμε ἀπάνω ἀπὸ μιὰ μισογκρεμισμένη μάντρα, μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Μὲ τόσο φθηνὰ μέσα σκορπούσαμε τὴ φρίκη τοῦ ἅδη καὶ τοῦ «μυστηρίου τοῦ ὑπερπέραν» στοὺς διαβάτες. Τρόμος καὶ φόβος. Δὲν ἀκουγόταν πιὰ καντάδα σὲ ἀκτίνα δυὸ χιλιομέτρων. Ποῦ νὰ τολμήσῃ νὰ ξεμυτίσῃ τραγουδιστής! Κι' οἱ φαντασίες ἔτρεχαν. Ὅλοι βεβαίωναν ὅτι ἔβγαινε μιὰ λευκοφορεμένη γυναίκα ἑφτὰ ὀργυιὲς ψηλή. Ἄλλοι προσδιορίζανε μάλιστα καὶ τὸ χρῶμα τῶν μαλλιῶν της, τὴν ἡλικία, τὴ μορφὴ καὶ τὰ μάτια της.

Ἕνα Σαββατόβραδο μολαταῦτα τὴν πάθαμε. Ἕνας λαϊκὸς ξεπρόβαλε ἀπὸ τὴ γωνιὰ καὶ τραβοῦσε τὸ δρόμο του μὲ τεθλασμένες. Μεθυσμένος. Θελήσαμε νὰ τὸν τρομάξουμε σὰν τοὺς ἄλλους. Σηκώσαμε τὸ φάντασμα ὅσο μποροῦσαμε ψηλότερα.

— Μπά! φώναξε τοῦτος χαρούμενα, σὰ νἄβλεπε παλιό του φίλο. Τί χαμπάρια, βλάμη; Γιὰ κόπιασε δῶ νὰ ξηγηθοῦμε!

Τὸ κρασί, φαίνεται, τὸν εἶχε συνδιαλλάξει μὲ τὴν ἄλλη ζωὴ καὶ μ' ὅσους ξαναγύριζαν ἀπ' αὐτήν. Ἔτρεξε τρικλίζοντας ἀπάνω μας, ἄρπαξε τὸ σκουπόξυλο καὶ μᾶς κυνήγησε. Καὶ — τί νὰ σᾶς πῶ; — ὅταν γυρίσαμε γιὰ μιὰ στιγμὴ νὰ δοῦμε, φοβηθήκαμε τὸ φάντασμα στὰ χέρια του κι' ἐμεῖς ποὺ τὄχαμε σκαρώσει...

ΣΠΥΡΟΣ ΠΕΛΛΑΣ

Η ΚΑΛΥΒΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ-ΤΟΜ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ HARRIET BEECHER-STOWE

—Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο—

— Τόσο πιὰ σὲ ζεσταίνουν ;..

— Μὰ θέλω καὶ κάπου νὰ τὰ δώσω.

Ἡ μὶς Ὀφηλία πλησίασε μὲ τὸ ψαλλίδι στὸ χέρι.

— Πρόσεξε, εἶπε ὁ Σαὶν Κλὰρ, νὰ μὴν τῆς τὰ χαλάσεις. Νὰ κόψεις ἀπὸ κάτω νὰ μὴ φαίνονται. Οἱ μπούκλες τῆς Εὔας εἶναι, ξέρεις, τὸ καύχημά μου. Καὶ θέλω νὰ εἶναι ὡραῖες, γιατὶ σὲ λίγον καιρὸ θὰ πᾶμε στοῦ θείου σου, νὰ ἰδοῦμε τὸν ξάδελφό σου τὸν Ἔνρικ.

—Ἄχ, μπαμπά, εἶπε ἡ Εὔα, δὲ θἄρθω ἐγὼ κεῖ πέρα. Ἐγὼ θὰ πάω κάπου ἀλλοῦ, Ναί, μπαμπά, δὲ μὲ βλέπεις ποὺ ἀδυνατίζω μέρα μὲ τὴ μέρα ;

Ἡ καρδιὰ τοῦ δύστυχοῦ πατέρα ράγισε :

— Μά, παιδάκι μου, γιατὶ νὰ λὲς τέτοια φοβερὰ λόγια ;

— Γιατὶ εἶναι ἀλήθεια, μπαμπά. Πίστεψέ το καὶ θὰ ἰδεῖς ποὺ θὰ χαίρεσαι καὶ σὺ ὅπως κι' ἐγώ.

Ὁ Σαὶν Κλὰρ σώπασε καὶ κοίταξε μὲ θλίψη νὰ πέφτουν οἱ ὡραῖες καὶ μακριὲς μπούκλες, ποὺ τὶς θέριζε τὸ ψαλλίδι τῆς μὶς Ὀφηλίας. Ἡ Εὔα τὶς μάζευε καὶ τὶς τύλιγε μιὰ-μιὰ γύρω στὸ δάχτυλό της.

—Ἄχ. εἶπε ἡ Μαρία σιγανὰ στὸν ἄντρα της, ἐγὼ τὸ εἶχα προαισθανθεῖ αὐτό, καὶ γι' αὐτὸ χειροτέρεψε τόσο ἡ ὑγεία μου. Ἄχ, αὐτὸ θὰ μὲ στείλει στὸν τάφο !

Τὰ γαλανὰ καὶ καθάρια μάτια τῆς Εὔας παρακολουθοῦσαν τὸν πατέρα της καὶ τὴ μητέρα της κεῖ ποὺ μιλοῦσαν. Ὕστερα ἔκαμε νόημα στὸν πατέρα τῆς κι' ἐκεῖνος πλησίασε καὶ κάθησε δίπλα της.

— Μπαμπά, οἱ δυνάμεις μου λιγοστεύουν μέρα μὲ τὴν ἡμέρα, καὶ ξέρω πὼς σὲ λίγο θὰ φύγω γιὰ πάντα. Θέλω νὰ πῶ καὶ νὰ κάνω μερικὰ πράγματα, ποὺ δὲ μπορῶ πιὰ νὰ τ' ἀναβάλω. Ὅσο κι' ἂν σοῦ κάνει κόπο λοιπόν, ἄφισέ με τώρα νὰ μιλήσω ἐλεύθερα.

— Ἔλα, παιδί μου, πὲς ὅ,τι θέλεις, εἶπε ὁ Σαὶν Κλὰρ σκεπάζοντας τὰ μάτια του μὲ τόνα χέρι, ἐνῶ μὲ τ' ἄλλο κρατοῦσε τὸ χέρι τῆς Εὔας.

— Δὲ φωνάζετε νἀρθοῦν ἐδῶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποί μας ; παρακάλεσε ἡ Εὔα. Θέλω κάτι νὰ τοὺς πῶ.

— Καλά, εἶπε ὁ Σαὶν Κλὰρ μ' ἀλλαγμένη φωνή.

Ἡ μὶς Ὀφηλία ἔστειλε νὰ τοὺς φωνάξουν καὶ σὲ λίγο ὅλοι οἱ σκλάβοι μπῆκαν στὸ δωμάτιο.

Καθὼς εἶδαν τὴν Εὔα ξαπλωμένη στὰ μαξιλάρια, ἀδύνατη καὶ λευκή, μὲ τὰ μάγουλα μοναχὰ ἀναμμένα ἀπὸ τὸν πυρετό, τὸν πατέρα της καθισμένο δίπλα της μὲ τὸ πρόσωπο κρυμμένο στὰ χέρια του, τὴ μητέρα πάρα κεῖ νὰ κλαίει δυνατά, οἱ κακόμοιροι οἱ μαῦροι, ποὺ εἶναι ἀπὸ φυσικό τους πονετικοὶ καὶ τρυφεροί, δοκίμασαν βαθύτατη συγκίνηση. Στὰ πρόσωπά τους ζωγραφίστηκε ἡ ἀγωνία κι' ἡ θλίψη. Τὰ μάτια τους ἦταν βουρκωμένα, ἀλλὰ ἔμεναν ὅλοι σιωπηλοὶ ἀπὸ σεβασμό.

«Ὅλοι πλησίασαν τὸ κρεβάτι τοῦ παιδιοῦ...» (Σελ. 342, στ. γ'.)

—Ἤθελα νὰ σᾶς ἰδῶ, καλοί μου φίλοι, εἶπε ἡ Εὔα, γιατὶ σᾶς ἀγαπῶ. Σᾶς ἀγαπῶ ὅλους καὶ θέλω κάτι νὰ σᾶς πῶ, ποὺ πρέπει νὰ τὸ θυμᾶστε... Ἐγὼ θὰ φύγω. Σὲ λίγες ἑβδομάδες δὲ θὰ μὲ βλέπετε πιά...

Ἐδῶ ἀντήχησαν λυγμοὶ καὶ κλάματα ποὺ σκέπασαν τὴ φωνὴ τοῦ παιδιοῦ. Οἱ κακόμοιροι οἱ σκλάβοι δὲν μπόρεσαν πιὰ νὰ συγκρατηθοῦν. Μὰ ἡ Εὔα ξανάρχισε καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ πάψουν.

—Ἂν μ' ἀγαπᾶτε, ἀφίστε με νὰ σᾶς μιλήσω. Ἀκοῦστε τί θὰ σᾶς πῶ... Πολλοὶ ἀπὸ σᾶς εἶναι ξέγνοιαστοι, δὲν τοὺς νοιάζει γιὰ θρησκεία, γιὰ ψυχή. Ἤθελα νὰ σᾶς πῶ ὅτι πρέπει νὰ γίνετε ὅλοι παιδιὰ τοῦ Χριστοῦ, ποὺ μᾶς ἀγαπᾶ καὶ ζητεῖ τὴ σωτηρία μας. Πρέπει νὰ γίνετε ὅλοι χριστιανοί. Ἂν θέλετε, ὁ Θεὸς θὰ σᾶς βοηθήσει νὰ κερδίσετε τὸν ἄλλο κόσμο, ποὺ εἶναι ὡραιότερος ἀπ' αὐτὸν κι' αἰώνιος... Γίνετε χριστιανοὶ κι' ἴσως κάποτε θὰ συναντηθοῦμε ὅλοι κεῖ πάνω.

—Ἀμήν ! ψιθύρισε ὁ Τόμ, καθὼς καὶ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς πιὸ ἡλικιωμένους σκλάβους, ποὺ ἦταν χριστιανοί.

Οἱ ἄλλοι εἶχαν σκύψει τὸ κεφάλι κι' ἔκλαιγαν, ἔκλαιγαν μὲ λυγμούς.

— Ξέρω πὼς ὅλοι μ' ἀγαπᾶτε. Ὅλοι σας σταθήκατε καλοὶ γιὰ μένα, καὶ θέλω νὰ σᾶς δώσω γιὰ ἐνθύμιο μιὰ μπούκλα ἀπὸ τὰ μαλλιά μου. Ὅταν θὰ τὴ βλέπετε θὰ μὲ θυμᾶστε. Καὶ νὰ ξέρετε πὼς θὰ εἶμαι στὸν οὐρανὸ καὶ θὰ σᾶς ἀγαπῶ καὶ θὰ προσεύχομαι γιὰ σᾶς.

Εἶναι ἀδύνατο νὰ περιγράψει κανεὶς τὴ σκηνή. Ὅλοι πλησίασαν τὸ κρεβάτι τοῦ παιδιοῦ, γονάτισαν, ἔκλαιγαν καὶ φιλοῦσαν τὴν ἄκρη τοῦ κρεβατιοῦ. Πόσοι ἀπ' αὐτοὺς δὲν εἶχαν γνωρίσει τὴν Εὔα ἀπὸ μωρὸ καὶ δὲν τὴν εἶχαν νανουρίσει στὴν ἀγκαλιά τους !

Ἡ μὶς Ὀφηλία φοβήθηκε μήπως τόσες συγκινήσεις εἶχαν ὁλέθριες συνέπειες γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ παιδιοῦ, κι' ἔκαμε νόημα στοὺς μαύρους νὰ φύγουν. Ἔμεινε μόνο ἡ Μάμμυ κι' ὁ Τόμ.

—Ἔλα δῶ, μπάρμπα Τόμ, εἶπε ἡ Εὔα. Φύλαξα γιὰ σένα μιὰ ὡραία μπούκλα ἀπὸ τὰ μαλλιά μου. Καὶ σύ, καλή μου Μάμμυ, ἔχεις ὅλη τὴν ἀγάπη μου.

Κι' ἀγκάλιασε στοργικὰ τὴ σκλάβα καὶ τὴ φίλησε.

—Ἄχ, μὶς Εὔα, πῶς θὰ κάνω χωρὶς ἐσᾶς, ἔλεγε ἡ καϊμένη ἡ Μάμμυ. Εἶναι σὰ νὰ μοῦ πέρνουν τὸ φῶς μου, τὴ χαρά μου !

Ἡ μὶς Ὀφηλία ἔκαμε νόημα νὰ βγοῦν Εἶχε νομίσει πὼς ὅλοι ἔφυγαν, ἀλλ' ὅταν γύρισε, εἶδε ἀκόμη τὴν Τόμυ.

— Τί κάνεις ἐδῶ ; τὴ ρώτησε.

—Ἤμουν ἐδῶ, ἀπάντησε ἐκείνη, σκουπίζοντας τὰ δάκρυά της.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΥ ΚΥΡΙΕΥΣΑΝ ΤΟ ΦΩΣ

Γ'.

Οἱ χωρικοὶ ποὺ τυχαίνει νὰ περνοῦν κάτω ἀπὸ τὸ πλαϊνὸ σπίτι τοῦ Νιέψ, τὸν βλέπουν νὰ πηγαινοέρχεται ἀπὸ τὸ ἕνα παράθυρο στ' ἄλλο, κρατώντας διάφορα μέταλλα καὶ γυαλιά, καὶ νὰ κουράζει τὰ μάτια του κοιτάζοντας τ' ἀπέναντί του τοπεῖα.

— Τί καινούργια δουλειὰ σκαρώνει πάλι τἀφεντικό ; ψιθυρίζουν μεταξύ τους.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ Γερμανὸς Σενεφέλδερ εἶχε ἀνακαλύψει τὴ λιθογραφία. Ὁ Νικηφόρος Νιέψ, βλέποντας τὶς πρῶτες λιθογραφίες, σκέφθηκε :

«Τί καλά, ἂν μποροῦσα ν' ἀποτυπώσω καθαρὰ τὰ ἀντικείμενα μὲ τὶς σκιὲς καὶ τὰ χρώματά τους, κι' ὕστερα νὰ ξανατυπώσω μὲ τὴ λιθογραφία τὶς εἰκόνες αὐτὲς σὲ ὅσα θέλω ἀντίτυπα !»

Ὅταν μιὰ τόσο θελκτικὴ ἰδέα μπεῖ στὸ μυαλὸ ἑνὸς ἀνθρώπου σὰν τὸν Νιέψ, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ πραγματοποιηθεῖ. Σὲ λίγον καιρό, ἔγραφε στὸν Κλαύδιο :

«Ἔφτιασα ἕνα εἶδος τεχνητοῦ ματιοῦ : εἶν' ἕνα ἁπλούστατο τετραγωνικὸ κουτί, ποὺ ἡ κάθε πλευρά του εἶν' ἕξη ἑκατοστόμετρα, ἐφοδιασμένο μ' ἕνα σωλῆνα, ποὺ μπορεῖ νὰ μεγαλώνει κατὰ βούληση, κι' ἔχει μπροστὰ ἕνα φακό.»

Βλέπετε, ὅτι ὁ «σκοτεινὸς θάλαμος» τοῦ Νιὲψ ἦταν ἀπαράλλαχτος σὰν τοὺς σημερινοὺς τῶν φωτογραφικῶν μηχανῶν. Ἀλλὰ μιὰ μικρὴ ἀδεξιότης φαίνεται ὅτι ἐματαίωσε τὸ πείραμα, γιατὶ σὲ λίγες μέρες ὁ ἐφευρέτης ἔγραφε πάλι στὸν ἀδελφό του :

«Χθὲς θέλησα νὰ κάμω τὸ πρῶτο μου πείραμα. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἔσπασα τὸ φακό μου καὶ τώρα πρέπει νὰ μεταχειριστῶ ἕναν ἄλλον ποὺ ἔχω, μὰ ποὺ εἶναι πολὺ κατώτερος. Ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ βρῶ μεγάλες δυσκολίες».

Φαίνεται ὅμως ὅτι βρῆκε, γιατὶ στὶς 5 Μαΐου 1816 ἔγραφε πάλι τ' ἀκόλουθα :

«Δυστυχῶς, ὁ φακὸς ἔχει ἑστία (*) μικρότερη ἀπὸ τὴ διάμετρο τοῦ κουτιοῦ μου. Τώρα πρέπει νὰ παραγγείλω ἄλλο κουτὶ ἢ ν' ἀγοράσω ἄλλο φακό. Καὶ τὰ δυὸ πολὺ δύσκολα, γιατὶ δὲν ὑπάρχουν χρήματα.»

Φαίνεται ὅμως, ὅτι ἡ τύχη ἀνέλαβε νὰ λύσει αὐτὲς τὶς δυσκολίες. Ὁ μικρὸς Ἰσίδωρος εἶχ' ἕνα κοῦτί, ὅπου ἔβαζε τὰ παιγνίδια του καὶ τὰ στολίδια του. Ὁ Νικηφόρος Νιέψ, μιὰ μέρα ποὺ τὸ εἶδε, ἔβαλε μιὰ φωνή :

— Αὐτὸ ἀκριβῶς μοῦ χρειάζεται! εἶπε καὶ τὸ πῆρε.

Καὶ σὲ λίγες μέρες πάλι, ὁ Κλαύδιος διάβασε τὸ ἀκόλουθο γράμμα :

«Ἄνοιξα τὸ παράθυρο καὶ τοποθέτησα τὸ μηχάνημά μου. Ἔκαμα τὸ πείραμα μὲ τὴ μέθοδο ποὺ ξέρεις, καὶ εἶδα πάνω στὸ χαρτὶ ὁλόκληρο τὸ τοπεῖο. Εἶναι ὅπως τὸ εἶχες προβλέψει : Τὸ φόντο μαῦρο καὶ τ' ἀντικείμενα λευκά. Τώρα πρέπει ν' ἀλλάξουμε τὰ χρώματα καὶ νὰ κάνουμε τὴν εἰκόνα καθαρότερη».

* * *

Σήμερα ποὺ ὅλοι μας εἴμαστε, λίγο ὡς πολύ, φωτογράφοι, οἱ γραμμὲς αὐτὲς δὲν μᾶς ἀφίνουν ἀμφιβολία, ὅτι ὁ Νικηφόρος Νιὲψ εἶχε κατορθώσει τὴν ἐποχὴ ἐκείνη (Μάϊος 1816) νὰ κάμει ἕνα «ἀρνητικὸ κλισέ», κι' ἔτσι εἶχε ἀνακαλύψει, τουλάχιστο στὴ βάση της, τὴ φωτογραφία, τὴν ὁποία ὀνόμασε τότε ἑλληνοπρεπέστερα «ἡλιογραφία».

Ἡ βάση λοιπὸν εἶχε ἀνακαλυφθεῖ. Κι' ὅμως ἔμελλε νὰ περάσουν πάνω ἀπὸ 15 χρόνια, δίχως νὰ κατορθώσει ὁ ἐφευρέτης νὰ λύσει τὰ δυὸ προβλήματα ποὺ παρουσιάζονταν : Νὰ ἐπιτύχῃ εἰκόνες «θετικὲς» κι' ὄχι ἀρνητικές, καὶ νὰ κατορθώσει νὰ μὴ τοῦ σβύνει ὁ ἥλιος παρευθὺς τὶς ἀρνητικὲς αὐτὲς εἰκόνες. Ἐδοκίμασε τότε μὲ ὑπομονὴ διάφορα φάρμακα, γιὰ νὰ κάμει διαρκέστερες τὶς εἰκόνες του. Ὡς τὰ 1825 φαίνεται ὅτι ἐξακολουθοῦσε αὐτὴ τὴν ἐπίπονη ἐπιστημονικὴ ἐργασία, καθὼς μαρτυροῦν τὰ γράμματά του στὸν Κλαύδιο, γεμάτα ἀγωνίες ἀλλὰ ποτὲ κι' ἀπογοήτευση.

* * *

Ὡστόσο, ὁ σοφὸς ποὺ ἦταν κλεισμένος στὸ χτῆμα τοῦ Σαλόν, δὲν ἦταν ὁ μόνος ποὺ βασανιζόταν γιὰ τὴν τελειοποίηση τῆς ἐφεύρεσης τοῦ παλαιοῦ Ναπολιτάνου Δελλαπόρτα.

Ἕνα βράδυ τοῦ ἔτους 1825, κάποιος ἀσθενικὸς νέος, φοιτητής, παρουσιάστηκε στὸ ὀπτικὸ κατάστημα τοῦ κ. Σεβαλιέ, στὸ Παρίσι, καὶ ρώτησε :

— Πόσο στοιχίζουν οἱ «σκοτεινοὶ θάλαμοι» ποὺ ἔχετε στὴ βιτρίνα ;

— Ἑξήντα φράγκα, εἶπε ὁ καταστηματάρχης, κοιτάζοντας περιφρονητικὰ τὸ φτωχὸ πελάτη.

— Δυστυχῶς εἶναι ἀκριβοί. Κι' ἔτσι δὲν μπορῶ ν' ἀντικαταστήσω τὸ παλιὸ κουτί, μὲ τὸ ὁποῖο κάνω τὰ πειράματά μου.

— Μπά ; ἔκαμε ὁ ἔμπορος. Καὶ σεῖς κυνηγᾶτε αὐτὴ τὴ χίμαιρα ; Ὁ φίλος μου ὁ κ. Δαγγὲρ μοῦ ἔλεγε ὅτι μὲ κάποιο χημικὸ μέσο πολεμᾶ ν' ἀποτυπώσει τὶς εἰκόνες τοῦ σκοτεινοῦ θαλάμου. Ἀλλά, κύριε, εἶναι δυνατὸ νὰ κυρεύσετε, νὰ αἰχμαλωτίσετε τὸ φῶς ; Αὐτὸ εἶναι σωστὴ τρέλλα!

— Κι' ὅμως, κοιτάξτε σᾶς παρακαλῶ αὐτὸ ἐδῶ, εἶπε ὁ φοιτητὴς βγάζοντας μὲ μεγάλη προσοχὴ ἀπὸ τὸ πορτοφόλι του ἕνα χαρτί.

Ἦταν μιὰ θαμπὴ εἰκόνα, μὲ στέγες

«Ἂς παρακολουθήσουμε δυὸ νέους...» (Σελ. 344, στ. α'.)

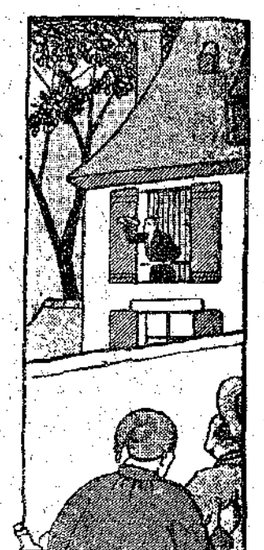

«Τί καινούρια δουλειὰ σκαρώνει πάλι τ' ἀφεντικό ;» (Σελ. 343, στ. α'.)

(*) «Ἑστία» εἶναι τὸ σημεῖο ὅπου συγκεντρώνονται οἱ ἀχτῖνες ποὺ περνοῦν ἀπὸ τὸ φακό.

καὶ καμινάδες, καὶ στὸ βάθος τὸ κτίριο τῶν Ἀπομάχων, ὅ,τι βλέπει δηλαδὴ καγείς ἀπὸ μιὰ ψηλὴ σοφίτα τοῦ Παρισιοῦ. Ὁ ὀπτικὸς τὴν κοίταξε προσεχτικά, γιὰ γὰ ἰδεῖ μήπως ἦταν καμωμένη ἐπιτήδεια μὲ τὸ χέρι.

—Ἀληθινά, εἶπε, εἶναι περίεργο.

—Ἀκόμη εἶναι ἀσυμπλήρωτο, εἶπε ὁ νέος φοιτητής. Ἀλλὰ χωρὶς καλύτερο σκοτεινὸ θάλαμο, δὲν μπορῶ νὰ τὸ τελειοποιήσω. Ὅπωσδήποτε, ἀφοῦ ἐσεῖς ἔχετε ἐδῶ τόσο καλοὺς «θαλάμους», πάρτε αὐτὸ τὸ «φάρμακο» ποὺ χρησιμοποιῶ καὶ δοκιμάστε το.

Ἐξήγησε σύντομα τὴ μέθοδό του κι' ἄφισε στὸν ὀπτικὸ ἕνα μπουκαλάκι μὲ μαῦρο ὑγρό.

Ὁ ἔμπορος εἶχε καὶ κάποιο ἐπιστημονικὸ ζῆλο. Δυστυχῶς ὅμως ἔκαμε τὰ πειράματά του στὸ φῶς, καὶ τὸ φάρμακο, εὐαίσθητο φυσικὰ στὶς ἡλιακὲς ἀχτῖνες, δὲν ἔφερε κανένα ἀποτέλεσμα. Οἱ εἰκόνες βγῆκαν μαῦρες σὰν τὴ νύχτα. Ὁ φτωχὸς φοιτητὴς δὲν ξαναφάνηκε πιά.

* * *

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη γινόταν πολὺς λόγος στὸ Παρίσι γιὰ τὸ «Διόραμα», ποὺ τὸ εἶχε θέσει στὴ διάθεση τοῦ κινηοῦ ὁ Δαγγὲρ μαζὶ μὲ τὸ ζωγράφο Μπουτὸν τὸν Ἰούλιο τοῦ 1822. Ὁ κόσμος ἔτρεχε νὰ ἰδεῖ τὸ περίεργο θέαμα τοῦ «σκοτεινοῦ θαλάμου», ὅπως τρέχει σήμερα στοὺς κινηματογράφους. Εἶχε, βλέπετε, καὶ κάποιο μυστήριο τότε ἡ ἐφεύρεση αὐτή, ποὺ ἦταν ἀκόμη στὰ πρῶτα της βήματα.

Ἂς παρακολουθήσουμε τώρα δυὸ νέους, ποὺ πηγαίνουν κι' αὐτοὶ μαζὶ μὲ τὸν ἄλλον κόσμο νὰ ἰδοῦν τὸ «Διόραμα».

— Δὲ θὰ μοῦ πεῖς λοιπόν, ἔλεγε ὁ ἕνας μὲ ἐπαρχιώτικη προφορά, τί εἶναι αὐτὸς ὁ Δαγγέρ, ποὺ ὅλος ὁ κόσμος μιλεῖ τώρα γι' αὐτόν;

(Ἀκολουθεῖ) ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

ΧΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ

Ο ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Μιὰ φορά, στὸ ταχυδρομεῖο τοῦ Παρισιοῦ ρίχτηκε ἕνα γράμμα μὲ τὴν παράξενη αὐτὴ ἐπιγραφή:

Mr Yves Lessac
Sultan — Crète

Οἱ ταχυδρομικοὶ βρέθηκαν σὲ μεγάλη ἀμηχανία. Ποῦ νὰ στείλουν αὐτὸ τὸ γράμμα; Οἱ ἄνθρωποι ἤξεραν πὼς κανένας κ. Ἴβ Λεσσὰκ δὲν εἶχε γίνει ποτὲ Σουλτάτος στὴν Κρήτη...

Ἄξαφνα, ἕνας ἀπ' αὐτοὺς χτύπησε τὸ μέτωπό του.

— Τὸ βρῆκα! φώναξε. «Sur Tancrède» θὰ εἶπαν στὸν ἀγράμματο ἀποστολέα καὶ δὲν ἤξερε νὰ τὸ γράψῃ. Βάζω στοίχημα πὼς αὐτὸς ὁ κ. Λεσσὰκ εἶναι γαύτης στὸ θωρηκτὸ «Tancrède»!

Πραγματικῶς ἔστειλαν τὸ γράμμα στὸ Τουλόν, ὅπου ναυλοχοῦσε τότε τὸ «Tancrède», κι' ἔτσι ὁ «Σουλτάνος τῆς Κρήτης», ποὺ δὲν ἦταν παρὰ δίπος στὸ θωρηκτό, τὸ ἔλαβε ἀσφαλέστατα.

Ο ΑΚΑΝΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ ΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀγαπητοί μου,

ΠΟΤΕ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ κρίνῃ ὁ ἴδιος τὸν τόπο του. Ἢ θὰ τὸν βλέπῃ μὲ τὰ μάτια τῆς ἀγάπης του καὶ θὰ τοῦ φαίνεται ὑπερτέλειος· ἢ θὰ τὰ βρίσκῃ ὅλα του κακὰ κι' ἀγάποδα. ὅπως συμβαίνει κι' αὐτὰ συχνὰ ἀπ' τὴν πολλὴ ἀγάπη. Καὶ πρέπει νἀρθῇ ἕνας ξένος γιὰ νὰ τοῦ πῇ τί εἶναι. Γιατὶ ὁ ξένος οὔτε ἀγαπᾷ τόσο πολὺ — ἂς εἶναι κι' ὁ πιὸ θερμὸς φίλος — οὔτε πάλι μισεῖ, ὅταν τουλάχιστο δὲν εἶν' ἐχθρός. Κρίνει λοιπὸν πιὸ ἀμερόληπτα, πιὸ ἀντικειμενικά. Ἔπειτα ὁ ξένος βλέπει πολλὰ πράγματα, ποὺ ὁ ντόπιος δὲν μπορεῖ νὰ τὰ ἰδῇ κι' εἶναι σὲ θέση νὰ συγκρίνῃ τὸν τόπο ποὺ ἐπισκέπτεται, μ' ἄλλους ποὺ ἔχει ἐπισκεφθεῖ καὶ ποὺ τοῦ εἶναι τὸ ἴδιο ξένοι.

Τόσα χρόνια ζῶ κι' ἐγὼ στὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ δὲν μποροῦσα νὰ ἰδῶ ὅλο τους τὸ μεγαλεῖο. Κι' ἔπρεπε νἀρθοῦν ξένοι γιὰ νὰ μοῦ τὸ ποῦν, νὰ μοῦ τὸ δείξουν καί... νὰ μ' ἀφήσουν κατάπληχτο κι' ἐκστατικό! Αὐτὸν τὸν καιρό, διάβασα ἕνα βιβλίο γιὰ τὴν πόλη μας, γραμμένο ἀπὸ ξένο, Γάλλο, — ποὺ μένει ἐδῶ κάμποσα χρόνια· διάβασα κι' ἕνα ἄρθρο ἀπὸ Γάλλο ἐπίσης, ποὺ ἤρθε κι' ἔμεινε λίγες ἑβδομάδες γιὰ τὶς γιορτές. Μόνιμος ὅμως καὶ περαστικός, συμφωνότατοι, τονίζουν τὸν ὡραιότερο ὕμνο. Ὁ πρῶτος βεβαιώνει, — καὶ νὰ ἕνα πρᾶγμα ποὺ δὲν τὄξερα! — πὼς κοντεύει νὰ γίνῃ «ἡ πόλη τῆς μόδας». Στὴν Εὐρώπη σήμερα οἱ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου λένε: «Πᾶμε νὰ μείνουμε λίγες ἡμέρες στὰς Ἀθήνας», ὅπως ἄλλη φορὰ ἔλεγαν στὸ Κάϊρο ἢ στὴ Βενετία. Σὲ λίγον καιρό, λέει, δὲν θὰ βγαίνῃ εὐρωπαϊκὸ μυθιστόρημα ποὺ ἡ ἀρχή του, ἡ μέση του ἢ τὸ τέλος του νὰ μὴ διαδραματίζεται στὰς Ἀθήνας. Ὁ Παριζιάνος, ἐρχόμενος ἐδῶ, μπορεῖ νὰ συναντήσῃ στὸ ξενοδοχεῖο, ἢ στὸ Μουσεῖο, ἢ στὴν Ἀκρόπολη, φίλους του πατριῶτες καὶ συνεχίσῃ μαζί τους μιὰ καλλιτεχνικὴ συνομιλία ποὺ τὴν εἶχε ἀρχίσει σ' ἕνα κέντρο τοῦ Παρισιοῦ. Ἀλλὰ μπορεῖ νὰ γνωρίσῃ κι' ἕνα σωρὸ Ἀθηναίους κι' Ἀθηναῖες, ποὺ μιλοῦν θαυμάσια γαλλικὰ κι' εἶναι σὲ θέση νὰ συζητήσουν γιὰ τὰ τελευταῖα γαλλικὰ βιβλία μὲ κάθ' ἐνημερότητα. Γιὰ τὸν ξένο, ἡ ὀλιγοήμερη αὐτὴ ζωὴ στὰς Ἀθήνας εἶναι ἀληθινὴ γοητεία. Δὲν εἶναι μόνο οἱ ἀρχαιότητες ποὺ ἔχει νὰ θαυμάσῃ εἶναι κι' ἡ νέα, μεγάλη κι' ὡραία πόλη ποὺ δημιουργήθηκε κάτω ἀπ' τὴ σκιὰ τῆς Ἀκρόπολης, μὲ τὰ λαμπρά της κτίρια, τὰ πολυάνθρωπα κέντρα της καὶ τὸν ἀσύγκριτό της οὐρανό. Ὅλα ἐδῶ εἶναι ἁρμονικὰ καὶ ταιριαστά. Ὅταν ὁ ξένος βγαίνῃ ἀπ' τὸ Μουσεῖο καὶ βλέπῃ τὸ μεγάλο δρόμο, τὸν γεμάτο ζωὴ καὶ κίνηση, δὲν ἔχει καμμιὰ ἀπογοήτευση σὰν ἐκεῖνες ποὺ δίνουν ἄλλοι τόποι μὲ ἀρχαιότητες: ἡ γοητεία του ἐξακολουθεῖ. Καὶ κάποτε μάλιστα μεγαλώνει, ὅπως συνέβηκε μιὰ μέρα στὸ Γάλλο ἐπισκέπτη, ποὺ κατεβαίνοντας ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη, βρέθηκε στὸ γήπεδο τοῦ τέννυς, κι' εἶδε «τὴν ὡραιότερη παίκτρια τοῦ κόσμου» — μιὰ νέα Ἀθηναία, ποὺ μποροῦσε κι' αὐτὴ ν' ἀνακηρυχθῇ «μὶς Εὐρώπη» — νὰ παίζῃ μὲ κινήσεις ζωντανοῦ ἀρχαίου ἀγάλματος.

Ὁ ἄλλος, στὸ βιβλιαράκι του γιὰ τὰς Ἀθήνας, δείχνει ὅλη τὴν ἐξέλιξη τῆς ἑλληνικῆς πρωτεύουσας, ἀπὸ τότε ποὺ δὲν ἦταν παρὰ ἕνα χωριὸ μὲ μόλις 12,000 κατοίκους, ὡς σήμερα ποὺ εἶναι ἡ τεράστια πόλη τῶν 600,000 καὶ τοῦ ἑκατομμυρίου μὲ τὸν Πειραιά! Καὶ εἶναι τόσο εὔγλωττος ὁ γάλλος συγγραφέας, ὅταν μιλῇ μάλιστα μὲ ἀριθμούς! Ἰδοὺ μερικοί: Τὸ 1834 ἡ ἔκτασή της ἦταν 211 ἑκτάρια (ἕνα ἑκτάριο εἶναι 10,000 τετραγωνικὰ μέτρα) τὸ 1860 ἦταν 272 ἑκτάρια, καὶ τὸ 1924 ἔφτασε στὰ 2 500. Μὲ ἄλλους λόγους διωδεκαπλασιάσθηκε! Καὶ ξέρετε τί μάκρος ἔχει σήμερα: Δέκα χιλιόμετρα! Δηλαδὴ ὅσα σχεδὸν καὶ τὸ Παρίσι!! Νὰ κι' ἄλλο πρᾶγμα ποὺ δὲν τὄξερα καὶ δὲν τὸ φανταζόμουν: Πὼς ἡ «μικρή» μας Ἀθήνα συναγωνίζεται σήμερα στὴν ἔκταση τὸ μεγάλο Παρίσι! Κι' ὅμως τὸ λένε οἱ ξένοι, τὸ λένε κι' οἱ ἀριθμοί. Βέβαια, στὴν ἴδια ἔκταση τὸ Παρίσι στεγάζει τρία σχεδὸν ἑκατομμύρια ψυχές, ἐνῶ ἡ Ἀθήνα μὲ τὰ περίχωρα μόλις ἕνα. Ἀλλ' αὐτὸ συμβαίνει — ἐξηγεῖ ὁ γάλλος συγγραφέας, — γιατὶ ὁ Ρωμιὸς ἀγαπᾶ περισσότερο «νὰ κάθεται μονάχος του», καὶ τὰ περισσότερα σπίτια ἐδῶ εἶναι μικρὲς μονοκατοικίες μὲ τὴν αὐλή τους καὶ μὲ τὸ κηπάκι τους. Οἱ μεγάλες κατοικίες μὲ τὰ πολλὰ πατώματα, ποὺ θυμίζουν τοὺς ἀμερικάνικους οὐρανοξύστες, εἶναι σχετικῶς λίγες στὴν Ἀθήνα, καὶ μόνο σχεδὸν στὴν κεντρικὴ πόλη. Ἔπειτα εἶναι κι' οἱ μεγάλες ἀκατοίκητες ἐκτάσεις της, ὅπως τὸ Ζάππειο κι' ὁ Ἐθνικὸς Κῆπος. Γι' αὐτὸ ἁπλώθηκε τόσο, καὶ σὲ μάκρος καὶ σὲ πλάτος, ἐνῶ ὁ πληθυσμός της δὲν εἶναι ἀκόμα ἀνάλογος. Ἀλλὰ κι' ἔτσι εἶναι ἡ μεγαλύτερη πρωτεύουσα τῆς Ἀνατολῆς καὶ μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες τῆς Εὐρώπης. Κι' ὁ γάλλος συγγραφέας προσθέτει πὼς εἶναι κι' ἡ γραφικώτερη, ἡ ἰδιορρυθμότερη, εὐρωπαϊκὴ μαζὶ κι' ἀνατολική, κλασσικὴ καὶ χριστιανική, ἀρχαϊκὴ καὶ μοντέρνα, καὶ πὼς αὐτὸ τὸ κρᾶμα, — καὶ

σὲ κτίρια, καὶ σὲ ζωή, καὶ σὲ ἀνθρώπους — ἀποτελεῖ ὅλο της τὸ γόητρο.

Ἔχει ἀπέραντους καθαυτὸ δρόμους, — νὰ συλλογισθῆτε μόνο τὴν ὁδὸν Αἰόλου μὲ τὴ συνέχειά της, τὴν ὁδὸν Πατησίων, ποὺ ἀπὸ τοὺς πρόποδες σχεδὸν τῆς Ἀκρόπολης φθάνει, εὐθεῖα γραμμή, ὡς τὴν Ἀλυσίδα! — ἔχει ἀναρίθμητα δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ Μουσεῖα — χωριστὰ ποὺ ἡ ἴδια ὁλάκερη εἶν' ἕνα μεγάλο Μουσεῖο, — ἔχει τρεῖς δημόσιες Βιβλιοθῆκες, ἕνα Πανεπιστήμιο μὲ πέντε Σχολές, ἕξη Νοσοκομεῖα παραρτήματα τοῦ Πανεπιστημίου, 60 ἰδιωτικὲς Κλινικές, 100 ἐργαστήρια ζωγράφων καὶ γλυπτῶν, 25 θέατρα καὶ κινηματογράφους, 30 Τράπεζες, 20 καθημερινὲς ἐφημερίδες, 160 ἐκκλησιὲς κι' ἀπάνω ἀπὸ 200 κάθε λογῆς σχολεῖα.

Μοῦ φαίνεται λοιπὸν πὼς μποροῦμε νἄμαστε περήφανοι γιὰ τὴν πρωτεύουσά μας. Οἱ ξένοι τὴ βρίσκουν μεγάλη, ὡραία, πολιτισμένη, γοητευτική. Καὶ βεβαιώνουν πὼς ἡ φήμη της στὴν Εὐρώπη εἶναι σήμερα τόση, ποὺ κοντεύει νὰ γίνῃ ἡ «πόλη τῆς μόδας». Μεγαλεῖο!

Σᾶς ἀσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΤΟ ΞΕΥΠΝΟ ΓΟΥΡΟΥΝΑΚΙ

ΜΥΘΟΣ

Ἕνας κὺρ-Νικολός, μεσόκοπος πιά, ἀποφάσισε νὰ κατεβαίνῃ καθεμέρα μὲ τὸ ἡλιοβασίλεμα ὡς τὴν ἀκροβασιά, καὶ κεῖ νὰ παραφυλάῃ γιὰ νἀρπάξῃ κανέν' ἀρνάκι ἢ κατσικάκι, ποὺ θὰ γύριζε ἀπὸ τὴ βοσκὴ μὲ τὸ κοπάδι γιὰ τὴ στάνη· κι' αὐτό, γιατὶ δὲν τὸν βόηθαγαν τὰ γέρικά του πόδια νὰ κυνηγάῃ ὅπως πρῶτα.

Παοαμονεύοντας, εἶδε μιὰ γουρούνα ποὺ τὰ ἐννιά της γουρουνόπουλα κυλιόνταν κι' ἔπαιζαν σὲ μιὰ ριχὴ λούμπα, ποὺ βρισκόταν λίγο παρακάτω.

Τὰ γουρουνάκια κέντησαν τὴν ὄρεξη τοῦ λύκου καὶ συλλογιζόταν μὲ τί τρόπο θὰ κατάφερνε νὰ ξεμοναχιάσῃ κανένα ἀπ' αὐτά, καὶ προπάντων ἕνα ποὺ ἦταν πιὸ παχουλὸ καὶ πιὸ ροδοκόκκινο ἀπὸ τἄλλα.

Σὲ λίγο ἡ γουρούνα βγῆκε ἀπὸ τὴ λούμπα μαζὶ μὲ τὰ παιδάκια της, καὶ ἀφοῦ τὰ ἔβαλε γύρω της, ξεκίνησε, καμαρωτὴ καὶ περήφανη, γιὰ τὸ γουρουνοκούμασό τους ποὺ ἦταν ἀπὸ κεῖ, λίγο πιὸ πέρα, στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ.

Ὁ κὺρ-Νικολὸς ἔμεινε στὸ καρτέρι του ὥρα πολλὴ σὰν καρφωμένος, χωρὶς διάθεση γι' ἄλλο κυνήγι, γιατὶ τὸ μυαλό του τὸ τρυβέλιζε τὸ ροδοκόκκινο γουρουνόπουλο, ποὺ ὁλόενα τὄβρισκε πιὰ νόστιμο καὶ πιὸ παθητό... Γι' αὐτὸ δὲν ἔκανε τίποτε ἄλλο, παρὰ μὲ τὴ γλῶσσα του νὰ ξερογλύφεται, κι' ὅταν ἀκόμη πῆγε στὴ φωλιά του καὶ κοιμήθηκε, ὀνειρευόταν πὼς τὸ τραγάνιζε.

Τὴν ἄλλη μέρα, πολὺ πρὶν βουτήξῃ ὁ ἥλιος, ὁ καλός σου κὺρ-Νικολὸς βρέθηκε στὸ ἴδιο μέρος τῆς ἀκροδασιᾶς, βιγλίζοντας ἀχόρταγα κατὰ τὴ λούμπα· κι' ὅταν ξαναεῖδε κεῖ μὲ χαρά του τὴ γουρούνα μὲ τὰ παιδιά της, σύρθηκε κρυφὰ καὶ χώθηκε σὲ μιὰ βατομουριά, ποὺ δίπλα της θὰ περνοῦσε ἐκείνη τραβώντας γιὰ τὴ φωλιά της.

Ὅταν σὲ λίγο πέρναγε μπρὸς ἀπὸ τὸν κρυφώνα του ἡ γουρούνα μὲ τὰ παιδιά της, καὶ τελευταῖο ἀπ' ὅλα βρέθηκε νὰ εἶναι τὸ γουρουνάκι ποὺ λιμπίστηκε ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς, τότε αὐτὸς μὲ τὰ πόδια του ἔρριξε βατόμουρα ἀπὸ τὴ βατομουριά, καὶ τὸ γουρουνάκι ρίχτηκε σ' αὐτὰ μὲ πολὺ ὄρεξη, καὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, ξέμεινε πίσω ἀπὸ τὴ μάννα του καὶ τἀδέρφια του.

Ὁ κὺρ-Νικολός, ἅμα εἶδε πὼς ξεμάκρυνε κάμποσο ἡ γουρούνα, βγῆκε ἀπὸ τὸν κρυφώνα του, στάθηκε ἐμπρὸς στὸ δρόμο, ἐμποδίζοντας ἔτσι τὸ γουρουνόπουλο νὰ ξεφύγῃ κατὰ τὸ μέρος τοῦ χωριοῦ, τὸ ζύγωσε καὶ τοῦ εἶπε χαϊδευτικά:

— Ἐγὼ θέλω νὰ σὲ πάρω γιὰ παιδί μου, καὶ θὰ νὲ πάω στὴ φωλιά μου ποὺ εἶναι μέσα στὸ δάσος· ἐκεῖ θὰ ἔχῃς ὅλα τὰ καλὰ τοῦ κόσμου, κρύα νερά, λάσπη ὅση θέλεις καὶ τρυφερὲς κορφούλες καὶ ριζούλες ἀπὸ διάφορα χορταρικά.

Τὸ γουρουνάκι, ἀκούοντας αὐτά, σάστισε καὶ τὸν κοίταζε περίεργα μὲ τὰ μικρὰ καὶ πονηρά του ματάκια, ποδμοιαζαν σὰ γυαλιστερὲς μαῦρες ἀγριελήες· μὰ πόσο φοβήθηκε τὄδειχνε ἡ μικρὴ στριφτὴ οὐρίτσα του, ποὺ ταραζόταν χτυπώντας τρεμουλιαστὰ τὸν ἀέρα μὲ γλήγορα χτυπήματα, σὰν τῆς καρδούλας του ποὺ σφυροκοποῦσε μέσα στὸ στῆθος του.

Σὲ λιγάκι ὁ λύκος τἄρπαξε ἀπὸ ταῦτι καὶ τὸ τραβοῦσε γοργὰ κατὰ τὸ δρόμο ποὺ πήγαινε στὸ δάσος· ἐκεῖνο τότε ἄρχισε νὰ ξεθαρρεύῃ λίγο καὶ τοῦ εἶπε:

— Καϊμένε, ἔχω ἀκούσει ἀπὸ τὴ μάννα μου, πὼς ὁ κὺρ Νικολὸς εἶναι ἕνας ἀπὸ τὰ καλύτερα παλληκάρια, καὶ γι' αὐτὸ σὲ θαύμαζα· μὰ καταπῶς βλέπω φαίνεται πὼς δὲν εἶσαι, γιατὶ ἂν ἤσουν ἄληθινὰ τέτοιο, δὲ θὰ μοῦχες δαγκωμένο ταῦτί, κι' ἀκόμα νὰ μὲ τραβᾶς ἔτσι, σὰ νὰ φοβᾶσαι μὴ σοῦ ξεφύγω, παρὰ θὰ μ' ἄφινες νὰ ἔρχουμαι πλάϊ σου γιὰ νὰ καμαρώνω τὴ λεβεντιὰ καὶ τὴν παλληκαριά σου.

Ὁ λύκος, ἀκούοντας αὐτά, κολακεύτηκε καὶ τὸ ἄφισε νὰ περπατῇ ἐλεύθερα πλάϊ του.

Τὸ γουρουνόπουλο τοῦ εἶπε σὲ λίγο:

— Τὸ ξέρω πὼς εἶμαι καταδικασμένο νὰ σοῦ γεμίσω τὴν κοιλιά, μὰ γιὰ νὰ σὲ κάνω νὰ σοῦ ἀνοίξῃ περισσότερο ἡ ὄρεξη καὶ νὰ μ' εὐχαριστηθῆς, ἂς σταθοῦμε λίγο ἐδῶ νὰ σοῦ τραγουδήσω ἕνα ὄμορφο τραγούδι ποὺ θὰ σοῦ ἀναγαλλιάσῃ τὴν καρδιά, καθὼς καὶ μένα, ποὺ θὰ εἶναι τὸ τελευταῖο μου.

Ὁ λύκος τοῦδωσε τὴν ἄδεια νὰ τραγουδήσῃ κι' ἐκεῖνο ἄρχισε σιγὰ-σιγὰ ἕνα παραπονετικὸ σκοπό· ὕστερα ὅμως ἔβαλε κάτι ἄγρια γρυλλίσματα ποὺ ἀντιλάλησαν σ' ὅλα τὰ γύρω μέρη, καὶ μὲ αὐτὰ πῆραν εἴδηση στὸ γουρουνοκούμασο ἡ μάννα του, ὁ γούρουνος καὶ μιὰ θειά του κουτσαύτα, καὶ χύθηκαν ἔξω ἀπὸ τὴ φωλιά τους καταπάνω τοῦ λύκου, κι' ἔτσι τὸν ἀνάγκασαν ἀφίνοντάς το νὰ τὸ βάλῃ στὰ πόδια, καὶ νὰ δῇ καὶ νὰ πάθῃ ὡς ποὺ νὰ τοὺς ξεφύγῃ μέσα στὸ δάσος καὶ νὰ σωθῇ ἀπὸ τὸ κυνήγημά τους.

Πήρανε σῶο καὶ ἀκέραιο τὸ γουρουνάκι καὶ γύρισαν στὴ φωλιά τους, χαϊδεύοντάς το γεμάτοι χαρά, καὶ σὰν ἔμαθαν ἀπ' αὐτὸ πῶς ξεγέλασε τὸ λύκο καὶ κατάφερε νὰ τοὺς δώσῃ εἴδηση νὰ τρέξουν νὰ τὸ σώσουν, δὲν ἤξεραν πῶς νὰ τὸ παινεύουν γιὰ τὴν ἐξυπνάδα του μπρὸς στἄλλα του ἀδέρφια, καὶ τοὺς τὸ φέρνανε γιὰ παράδειγμα, νὰ κάνουν κι' αὐτὰ τὸ ἴδιο σὲ κάθε περίσταση ποὺ θὰ κινδυνεύανε.

Ὁ λύκος, κατατσακισμένος καὶ λαχανιασμένος ἀπὸ τὸ δρόμο, μὰ καὶ γεμάτος λύσσα ἀπὸ τὸ κακό του ποὺ ξεγελάστηκε τόσο ἄμωρα ἀπὸ ἕνα γουρουνάκι, στάθηκε σ' ἕνα ψήλωμα καί, ἀντικρύζοντας τὸ γουρουνοκούμασο, χτυποῦσε τὸ κεφάλι του μὲ τὸ μπροστινὸ δεξί του πόδι κι' ἔλεγε:

— Μπρέ, θέλεις σπάσιμο! ἦταν ἀνάγκη νὰ φιγουράρω γιὰ λεβέντης καὶ γιὰ παλληκάρι; κι' ὕστερα ἤθελα καὶ μουσικὴ καὶ τραγούδι γιὰ νὰ μοῦ ἀνοίξῃ ἡ ὄρεξη, ἀφοῦ ὁ πατέρας μου καὶ ἡ μάννα μου βούταγαν στὶς φωλιές καὶ στὶς στάνες κι' ἄρπαζαν ἀρνιά, κατσίκια καὶ γουρουνάκια, καὶ τἄτρωγαν χωρὶς τραγούδια καὶ μουσικές; τώρα καλὰ τὴν ἔπαθα, κι' ἀκόμα περισσότερο ποὺ ἤξερα πὼς ὅλος ὁ κόσμος λέει:

Ὁ λύκος κι' ἂν ἐγέρασε
κι' ἄλλαξε τὸ μαλλί του,
οὔτε τὴ γνώμη του ἄλλαξε,
οὔτε τὴν κεφαλή του.

Νὰ κι' ἐγὼ ποὺ μ' ὅλα μου τὰ χρόνια βρέθηκα γιὰ μιὰ στιγμὴ τόσο μπόσικος, ἄλλαξα τὴν τακτική μου καὶ τὴν ἔπαθα καθὼς τὴν παθαίνουν οἱ ἀγράμματοι.

ΠΑΝΑΓ. Δ. ΣΕΦΕΡΛΗΣ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

ΒΡΑΔΥΝΕΣ ΣΙΛΟΥΕΤΤΕΣ

Μαγιοῦ αὐγὲς ἐξοχικὲς
καὶ δειλινὰ τοῦ Ἰούνη,
τὸ φῶς σας γύρω ἁπαλὰ
πῶς στὴν ψυχὴ γλιστρᾶ
ρόδινο ἢ γαλανό!
Μὰ σὰν φανῇ δειλὰ-δειλὰ
πίσ' ἀπ' ἀπ' τὸ κορφοβούνι,
μὲ ἀσημιὲς ἀναλαμπὲς
ἡ φωτεινὴ χαρά,
ἄθελα σᾶς ξεχνῶ.

Νά, ἀπόψε πάλι. Στὴν πλατειὰ
ἀγκάλη τῆς γαλήνης,
ἀποσταμένη ὡς ἔγειρα
νὰ μ' ἀλαφροκοιμίσῃ
μέσα στὴ σιγαλιά,
σὰ μεγεμένη κοίταζα
τὶς λάμψεις τῆς σελήνης,
ποὺ πέρα σ' ὅλα σκόρπαγε
πρωτόφαντο μεθύσι
ὡς τὴν ἀκρογιαλιά.

Καὶ πιὸ μακριά, στὸ πέλαγο,
μιὰ ἀκίνητη βαρκούλα
ποῦχε ὁ ψαρᾶς της ξέδιπλα
τὰ δίχτυα της ἀφήσει,
ἔμοιαζε τοῦ παραμυθιοῦ
μ' ὄμορφ' ἀρχοντοπούλα,
ποὺ σὲ ντιβᾶνι πλουμιστὸ
γυρτὴ εἶχ' ἀκουμπήσει
γιὰ νὰ συλλογιστῇ...

Κι' ὅλα ἦταν ἀλλόκοτα,
λεπτά, ὀνειρεμένα.
Σὰν μιὰ δαντέλλα κροσσωτή,
πολύπτυχη, κρεμόταν
τοῦ πεύκου ἡ φυλλωσιά,
ἀχνὴ μέσ' στ' ἀσημένιο φῶς,
καὶ τάστρα ἕνα κι' ἕνα,
διαμάντια γιὰ γιορντάνι της
ποὺ ἂν τάχε, πῶς θὰ σειόταν
καθεμιὰ κορασιά!

Σκόρπια στὰ δέντρα ἀνάμεσα
θαμπόγραφαν λουλούδια.
Κι' ὅσες σκιὲς μέσ' στὰ νερὰ
ἔμοιαζαν νάταν φρίλλια
ἢ ξωτικοὶ ἀνθοί,
κι' ἀργὰ - μὰ δὲν κατάλαβα
ποιός - τόνιζε τραγούδια.
Ἡ αὔρα στὰ τριαντάφυλλα;
τὸ κύμα στὰ κογχύλια;
Θάχ' ἀποκοιμηθεῖ.

Σγουρόμαλλη
Μεγάλη Τάξις — Ε Βραβεῖο
Μ. Διαγωνισμοῦ Ποιήματος.

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΝ ΑΔΕΛΦΟΥΛΑ

Ἀδελφούλα,

Κάθουμαι στὸ μικρὸ γραφειό-κι μου, μπρὸς στὸ κλειστὸ παράθυρο, καὶ σκύβω στὸ χοντρὸ βιβλίο τῆς ἐπισκήμης. Τοῦ κάκου ὅμως ἀγωνίζουμαι νὰ συγκεντρώσω τὶς ἰδέες μου. Ἡ ψυχή μου σφίγγεται ἀπὸ πόνο...Νοιώθω βαθιὰ τὴ μοναξιά μου στὴν ἀπέραντη Ἀθήνα, καὶ ἡ ἰδέα της μὲ κάνει νὰ μὴ μπορῶ νὰ διαβάσω... Ἀνοίγω τὸ παράθυρο... Ἕνα κῦμα δροσεροῦ ἀέρα ὁρμᾶ ἀπὸ τὸν κῆπο καὶ πλημμυρίζει τὸ δωμάτιο. Ἀναβαίνω βαθιὰ δυὸ - τρεῖς φορές, μὰ τοῦ κάκου προσπαθῶ νὰ ξαναρχίσω τὸ διάβασμα. Τό μάτι μου πότε πλανιέται στὸν κοσμοπλημμυρισμένο δρόμο, πότε χαϊδεύει τὰ λευκὰ χρυσάνθεμα τοῦ κήπου καὶ τὴν ψαριασμένη φοινικιά. Στὴν Ἀκρόπολη ἀπέναντι, τυλιγμένοι σὲ μιὰ λεπτὴ διαφανέστατη ὁμίχλη, διακρίνονται οἱ ὀξασμένοι στύλοι τοῦ Παρθενῶνα καὶ τὸ Ἐρεχθεῖο. Τὸ μάτι περνᾶ ἀνάλαφρα ἀπὸ στέγες καὶ ταράτσες καὶ πλανιέται, ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη ποὺ εἶναι τυλιγμένη στὸν ἀέρινο πέπλο της, ὡς τὸ Λυκαβητό, τὸ ψιλόλιγνο βουναλάκι. Κι' ὅμως τίποτα δὲν μ' εὐχαριστεῖ. "Οχι ἐπειδὴ εἶμαι δύσκολος — ὤ, ξέρεις ἐσὺ ὅτι καὶ στὸ πιὸ μικρὸ πραματάκι βρίσκω εὐχαρίστηση, — ἀλλὰ ἐπειδὴ τέτοια δειλινὰ ἡ ψυχὴ πλημμυρίζει νοσταλγία...Τώρα στὴν ἄκρη τοῦ παραθύρου, χωρὶς νὰ μιλῶ — ἢ σιωπὴ εἶναι δίδυμη ἀδελφὴ τῆς μελαγχολίας — μὲ τὸ βιβλίο πεταμένο κάτω ἀπὸ τὴν καρέκλα, συλλογίζουμαι τὰ δειλινά, τὰ παλιὰ δειλινά μας. Εἴμαστε τότε τόσο εὐτυχισμένοι στὴ μικρούλα πόλη, στὸ σμαραγδένιο νησί μας. Καθόμαστε, ἔτσι ὅπως ἐγὼ τώρα, στὸ γραφεῖο μας, μπροστὰ στὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο. Βλέπαμε ἀπ' αὐτό, ἔτσι σὰν τὴν Ἀκρόπολη, τὸ κάστρο τοῦ νησιοῦ μὲ τοὺς πελώριους μεγαλόπρεπους γκρίζους ὄγκους του, νὰ φαντάζει ἀνάμεσα στὸ πράσινο χρῶμα τῆς ἀντικρυνῆς κατάφυτης λοφοσειρᾶς. Ἐγὼ μελετοῦσα. Μελετοῦσα πάντα. Ἐσὺ ξεφύλλιζες ἕνα λεύκωμα. Εἴμαστε εὐτυχισμένοι ὅλοι μαζὶ στὸ ἴδιο μέρος, στὸ ἴδιο σπίτι. Τώρα ἐγὼ λείπω. Ἡ μεγάλη ἀδελφούλα εἶναι μακριά. Μᾶς χωρίζει ἀπ' αὐτὴν ἕνας ἀπέραντος ὠκεανός. Ἔχει τώρα δικό της σπίτι καὶ δὲν πολυενδιαφέρεται γιὰ τὸ δικό μας. Ποιὸς ξέρει ἂν θυμᾶται καὶ τὸ ἴδιο τὸ νησί μας. Ἐσύ, κλεισμένη ἐσωτερική στὸ σχολεῖο, δὲν βλέπεις τίποτα ἄλλο, καθὼς λές, ἀπὸ τὶς ἐπιβλητικές μορφὲς τῶν καλογραιῶν. Τὸ σπίτι μας ἐρήμωσε, ὅμοια μὲ φωλίτσα ποὺ τὰ πουλάκια της ἔφυγαν, σκορπίστηκαν — ποιὸς ξέρει! Φαντάζουμαι τὸν πόνο τῆς καϊμένης τῆς μαμμᾶς! Νὰ κάθεται ὁλομόναχη, μὲ τὴ γριὰ ὑπηρέτρια, στὸ βουβὸ ἐκεῖνο σπίτι ποὺ ἄλλοτε ἀντηχοῦσε ἀπὸ τὰ γέλια... Μά, ὑπομονή, ἀγαπημένη ἀδελφούλα, καὶ θὰ περάσουν οἱ μέρες τῆς πίκρας, καὶ θὰ ἔλθουν μέρες χαρᾶς...

Τῶρα ὅμως πρέπει νὰ κλείσω τὸ παράθυρο γιατί φέρνει ψύχρα... Στὸ διπλανό μου δωμάτιο ἀρχίζει στὸ πιάνο ὁ μελαγχολικὸς «Ρεμβασμὸς» τοῦ Σιοῦμαν, ποὺ ὅτάν τὸν ἔπαιζες ἐσύ, ἢ καϊμένη ἡ μαμμὰ ἔφερνε τὸ μαντήλι στὰ μάτια, ἐνῶ ἐγὼ ἔσκαζα στὰ γέλια γι' αὐτό... Μὰ τώρα μοῦ φαίνεται πὼς θὰ κάνω κι' ἐγὼ τό ἴδιο, γιατί αὐτὲς οἱ γνοστὲς νότες πηγαίνουν σήμερα γιὰ πρώτη φορὰ ὁλόισα στὴν ψυχή μου...

Μὲ ἀγάπη

Περιπλοκὰς

Ο ΛΟΡΔΟΣ ΕΡΣΚΙΝ

Ὁ λόρδος Ἔρσκιν ἐβάδιζε μιὰ φορὰ σ' ἕνα στενὸ καὶ ἀπόμερο δρομάκο τοῦ Λονδίνου, ὅταν εἶδε ἕναν ἄνθρωπο νὰ χτυπᾶ ἀλύπητα τὸ ἄλογό του γιὰ νὰ τραβήξῃ τὸ κάρρο.

Τὸ κακόμοιρο τὸ ζῶο ἦταν τόσο ἀδύνατο, ποὺ τὰ κόκκαλά του πετοῦσαν ἀπὸ τὸ πετσί του.

Ὁ λόρδος δὲν μποροῦσε νὰ βλέπῃ νὰ βασανίζουν ἔτσι ἕνα ζῶο. Μίλησε στὸν ἄνθρωπο καὶ δοκίμασε νὰ τὸν σταματήσῃ· μὰ πῆγαν χαμένα τὰ λόγια του, γιατί αὐτὸς ἐξακολούθησε νὰ δέρνῃ τὸ ἄλογο πιὸ δυνατά, λέγοντας:

— Εἶναι ἰδιοκτησία μου καὶ θὰ τὸ κάνω ὅπως θέλω.

Ὁ λόρδος Ἔρσκιν θύμωσε πολύ. Εἶδε ὅτι εἶχε κάνει πιὸ πολὺ κακὸ παρὰ καλό. Ὑπῆρχε ὅμως ἀκόμη ἕνας τρόπος, γιατί ὁ λόρδος σκέφθηκε ὅτι ἔπρεπε νὰ δώσῃ ἕνα μάθημα στὸν ἄνθρωπο αὐτόν.

Τότε μὲ τὸ μπαστούνι του τοῦ κατάφερε δυὸ - τρεῖς ξυλιὲς στὰ πισινά. Αὐτὸ τὸν ἔκαμε νὰ γυρίσῃ καὶ νὰ τοῦ πῇ:

— Τί δικαίωμα ἔχεις ἐσὺ νὰ μὲ δέρνῃς μὲ τὸ μπαστούνι σου;

— Τὸ ἴδιο δικαίωμα ποὺ ἔχεις καὶ σύ, εἶπε ὁ λόρδος Ἔρσκιν. Τὸ μπαστούνι εἶναι ἰδιοκτησία μου καὶ θὰ τὸ κάμω ὅπως θέλω.

(Ἀπ' τὸ Ἀγγλικὸ) *Συρκοὺφ*

ΤΟ ΑΤΣΙΓΓΑΝΑΚΙ

Ἦταν ἕνα γελαστὸ ἀνοιξιάτικο πρωί. Καθισμένη κάτω ἀπὸ τὶς καταπράσινες μουριές, διάβαζα. Σιγὰ-σιγὰ ἄρχισε νὰ βγαίνῃ ἀπὸ τὸ βουνὸ ἕνα μάτσο σύννεφο. Σὲ λίγο σκέπασε τὸν ἥλιο καὶ ξαπλώθηκε σ' ὅλο τὸν οὐράνιο θόλο κατάλαβα πὼς θὰ ἔβρεχε. Πῆρα μέσα τὴν καρέκλα μου καὶ ἀποτελείωσα τὸ διάβασμά μου. Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ ψιχαλίζῃ κι' ἔπειτα ξέσπασε ἡ μπόρα. Κοιτοῦσα μέσα ἀπὸ τὸ τζάμι κι' ἔβλεπα τοὺς διαβάτες ἀραιοὺς νὰ περνοῦν βιαστικά.

Ἄξαφνα ἀκούω κάποιον νὰ χτυπᾶ τὴν πόρτα. Κατεβαίνω κι' ἀνοίγω. Ἦταν ἕνα κοριτσάκι ὡς ἓξη χρονῶν, καταμουσκεμένο. Τὰ ροῦχα του ἔσταζαν νερὸ καὶ σχημάτιζαν γύρω του μικρὰ ρυάκια. Τὰ μακριά του φουστάνια, τὰ διάφορα στολίδια ποὺ ἦταν περασμένα στὰ χέρια καὶ στὸ λαιμό του, καὶ ἡ μελαψὴ ἐπιδερμίδα του μαρτυροῦσαν τὴν ἀτσιγγάνικη καταγωγή του. Τὸ πῆρα μέσα καὶ τοῦ ἔβαλα στεγνὰ ρούχα γιὰ νὰ μὴν κρυώνῃ.

— Πῶς σὲ λένε, μικρούλα μου; τὸ ρώτησα.

— Ὄλγα, μοῦ εἶπε.

— Ἔχεις μητέρα, πατέρα;

— Ὄχι, μοῦ εἶπε, καὶ τὸ γυμνὸ στηθάκι του ἀνεβοκατέβαινε ἀπὸ παράπονο καὶ τὰ κατάμαυρα ματάκια του βούρκωσαν. Δὲ θέλησα νὰ τοῦ φέρω ἀναμνήσεις ποὺ τὶς εἶχε ρίξει στὴ λήθη, καὶ δὲν τὸ ρώτησα πιὰ τίποτα.

Σὲ λίγο ἡ βροχὴ ἔπαψε, ὁ οὐρανὸς ἔγινε γαλανὸς κι' ὁ ἥλιος ἄρχισε νὰ ξεπροβάλλει. Τότε κι' ἡ Ὄλγα ἔφυγε σηκώνοντας μὲ χάρη τὸ μακρὺ — στεγνὸ πιὰ — φουστάνι της.

— Στὸ καλὸ μικρὸ ἀτσιγγανάκι!..

Ἀλανιάρα

ΤΟ ΣΤΕΡΝΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

«Καβάλλα στὸ κατάμαυρό του [τ' ἄτι
τάντρειωμένο βασιλόπουλο,
πῆρε στρατὶ - στρατὶ τὸ μονο- [πάτι...»
. . . . . .
Ὀρθοί, μπρὸς στοῦ παπποῦ μας [τὸ κρεβάτι,
βουβοὶ καὶ δακρυομένοι, τὸν κοι- [τᾶμε,
κανεὶς ἀπόψε δὲ θὰ κλείση μάτι
παππού, κοιμήσου καὶ δὲν σὲ ξυ- [πνῶμε.

Τὰ χείλη ἀργοσαλεύουν καὶ τὰ [μάτια
θολά, μελανιασμέν' ἀπ' τὴν' ἀ- [γούπνια,
ἀθάνατα νερά, στοιχειά, παλάτια
βλέπουν τριγύρω τους κι' ὄνει- [ρα πλήθια...

Γιὰ λίγο σήκωσε ψηλὰ τὸ χέρι
κι' ἀνεβοκατεβήκανε τὰ στήθη
στὸν οὐρανὸ τρεμόσβυσ' ἓν' ἀ- [στέρι,
θρηνώντας τὸ στερνό του πα- [ραμύθι.

(Μίμηση) *Ἀεροναύτης*

ΤΟ ΤΣΙΡΚΟΥΛΟ ΕΦΕΥΓΕ

Ἔξω ψιχάλιζε, ὅταν ἄκουσα μεγάλο σούσουρο καὶ βγῆκα νὰ ἰδῶ τί συμβαίνει. Μιὰ σειρὰ ἀπ' ἁμάξια — κάτι σιδερένια κλουβιὰ — εἶχε φανεῖ, κι' ἀπὸ πίσω ἕνα πλῆθος ἀπὸ χαμίνια ποὺ ἀκολουθοῦσε αὐτὴν τὴν ἀλλόκοτη συνοδεία. Τὸ τσίρκουλο ἔφευγε. Γιὰ δεκαπέντε μέρες ἔδωσε ζωὴ στὴν πόλη ἐκεῖνη, μὲ τὰ λιοντάρια, τοὺς ἐλέφαντες, τὰ ἄλογα, τὰ παράξενα σκυλιὰ καὶ κάτι χαριτωμένα πιθηκάκια.

Ὅλοι θαύμαζαν τὸν ὡραῖο θηριοδαμαστή, μὲ τὴν κόκκινή του στολή, ποὺ ἄφοβος πάντα ἔμπαινε στὸ τρομερὸ κλουβὶ τῶν λιονταριῶν, τὶς ψηλὲς ἐκεῖνες ἀκροβάτριες, τοὺς γελωποποιοὺς καὶ τόσα ἄλλα. Καὶ νὰ τώρα ποὺ τὸ τσίρκουλο ἔφευγε, ἐξακολουθῶντας τὴν ὄμορφη τσιγγάνικη ζωή του.

Στὸ βρεμένο δρόμο πήγαιναν πρῶτα τ' ἁμάξια, καὶ πίσω ἀκολουθοῦσε ὁ μεγάλος ἐλέφας ξένοιαστος γιὰ τὴ βροχή, σέρνοντας πίσω του ἕνα ἁμάξι μὲ σκυλιά, ποὺ τὸ γαύγισμά τους ἔσμιγε μὲ τὸν κρότο ποὺ ἔκαναν οἱ ρόδες πάνω στὸ δρόμο. Ἡ βροχὴ ἐξακολουθοῦσε νὰ πέφτει ψιλὴ-ψιλή, καὶ τοῦ τσίρκουλο ἐξακολούθησε τὸ δρόμο του, ἀφίνοντάς μου μιὰ ὄμορφη εἰκόνα.

Γονδολιέρα

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ Μίμης γράφει. Ξάφνου, μιὰ ἡλιακὴ ἀχτίδα γλυστρᾶ πάνω στὸ τετράδιό του.

Θεέ μου! Τί ἐνοχλητικὴ ποὺ εἶναι.

Κι' ὁ Μίμης σηκώνει τὸ στουπόχαρτο καί... τὴ σκεπάζει!

Τώνης Ἑρμουπολίτης

* * *

Ὁ Παῦλος στὸ ζωγράφο:

— Δὲν εἶν' ἕτοιμο ἀκόμη τὸ πορτραῖτο μου;

Ὁ ζωγράφος:

— Δὲν εἶν' ἐντελῶς ἕτοιμο. Τὸ τελευταῖο χέρι θὰ περάσω τώρα.

Κι' ὁ Παῦλος ἐκπληκτος:

— Πῶς, τὸ τελευταῖο χέρι;.. Μὰ καὶ τὰ δυό, βλέπω, εἶναι ζωγραφισμένα!

Χαραυγὴ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου, τὴν 17 Ἰουνίου 1930

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Τ' ΑΓΟΡΙΑ

Στὸ Διαγωνισμὸ Ποιήματος, ποὺ τ' Ἀποτελέσματά του δημοσιεύθηκαν στὸ προηγούμενο, ἔλαβαν μέρος ἐν ὅλῳ εἰκοσιπέντε. Λίγοι ἦταν βέβαια. Ὡστόσο, αὐτὴ τὴ φορά, παρατηρῶ κάτι εὐχάριστο: Τάγματα εἶναι ἰσάριθμα σχεδὸν μὲ τὰ κορίτσια! Καὶ ναὶ μὲν καὶ τὰ δυὸ πρῶτα βραβεῖα τὰ πῆραν κορίτσια, καθὼς καὶ τὰ περισσότερα ἀπὸ τάλλα· πάντα ὅμως ἡ συμμετοχὴ ἰσαρίθμων ἀγοριῶν, — ποὺ κι' αὐτὰ πῆραν δυὸ βραβεῖα, — εἶναι σύμπτωμα εὐοίωνο γιὰ τὸ μέλλον. Γιατί ἐγώ, μ' ὅλη τὴ χαρὰ ποὺ ἔχω βλέποντας τὴν εὐδοκίμηση τῶν κοριτσιῶν, θέλω, — δὲν τὸ κρύβω καθόλου, — *νὰ καταγίνουνται στὰ πνευματικὰ καὶ τἀγόρια*. Νάναι τοὐλάχιστο ἴσα κατὰ τὸν ἀριθμό, ἀδιάφορο ἂν δὲν θἄχουν κι' ἰσάριθμες ἐπιτυχίες. Κι' ἡ ἰσότης, βλέπετε, τοῦ ἀριθμοῦ θὰ ἐσήμαινε κάποια ὑπεροχή, ἀφοῦ ἔχουμε ὡς δεδομένο ὅτι στὸν κόσμο τὰ θήλεα εἶναι περισσότερα... Ὅσο γιὰ τὰ αἴτια τῆς παρατηρουμένης τώρα καθυστέρησης, ἢ καλύτερα ἀποχῆς τῶν ἀγοριῶν ἀπὸ τὰ πνευματικά, τὸ κυριώτερο, κατὰ τὴ γνώμη μου, εἶναι ὁ *Ἀθλητισμός*, ποὺ στὶς ἡμέρες μας κοντεύει νὰ κατακτήσῃ τέλεια καὶ τὰ κορίτσια. Καλὸς βέβαια κι' ὁ ἀθλητισμός, καλὸ κι' ἀναγκαῖο καὶ τὸ δυνάμωμα τοῦ σώματος. Ἀλλὰ δὲν πρέπει γι' αὐτὸ νὰ παραμελῆται τὸ δυνάμωμα τοῦ πνεύματος. Πρέπει νὰ συμβαδίζουν καὶ τὰ δυό. Γι' αὐτὸ συσταίνω στάγδην νὰ μοιράζουν τὸν καιρό τους μεταξὺ τῶν σωματικῶν καὶ τῶν πνευματικῶν ἀγωνισμάτων. Ἀγωγὴ ποὺ θὰ βασιζόταν μόνο στὸ ἕνα, ἢ μόνο στὸ ἄλλο, θἄταν μονόπλευρη, ἀτελής. Καὶ πάλι, ἂν θἄταν κανεὶς ἀναγκασμένος, — ἁπλῇ ὑπόθεσῃ, γιατί τέτοια ἀγάγκη δὲν παρουσιάζεται ποτέ, — νὰ διαλέξῃ ἐν' ἀπὸ τὰ δυό, ἐγὼ θὰ προτιμοῦσα τὰ πνευματικὰ ἀπὸ τὰ σωματικὰ ἀγωνίσματα. Ἕνας πνευματικὰ καλλιεργημένος ἄνθρωπος, χωρὶς νἄχῃ κι' ἀθλητικὸ σῶμα, εἶναι πάντα προτιμώτερος ἀπὸ ἕναν ἀθλητὴ μὲ καθυστερημένη ἢ μηδαμινὴ πνευματικὴ ἀνάπτυξη. Αὐτὰ εἶχα νὰ σᾶς πῶ μ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία.

Δὲν ὑπάρχει, *Ρόη Ροδίνη*, κανένα περιοδικὸ ποὺ νὰ δημοσιεύῃ συστηματικὰ βιογραφίες μεγάλων συγγραφέων, ὥστε αὐτὲς θὰ τὶς βρίσκῃς... ὅπου μπορεῖς. Γιὰ τὸ ἄλλο ποὺ μὲ ρωτᾶς, ναί, κι' ἐγὼ νομίζω ὅτι ἡ ρωσσικὴ λογοτεχνία παρουσιάζει τὰ πιὸ δυνατά, τὰ πιὸ βαθιά, τὰ πιὸ ἀνθρώπινα ἔργα. Ἕνας Δοστογιέβσκη π. χ. εἶναι μοναδικὸς μυθιστοριογράφος στὸν κόσμο ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀνατομία — ἂς ποῦμε ἔτσι — τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς. Ὡστόσο ἡ ρωσσικὴ λογοτεχνία δὲν ἔχει τὴ χάρη, τὴν κομψότητα, τὴν καλλιτεχνικὴ ἐν γένει φόρμα ἄλλων εὐρωπαϊκῶν λογοτεχνιῶν, καὶ προπάντων τῆς γαλλικῆς. Κι' ἐπειδὴ τὸ τέλειο λογοτεχνικὸ ἔργο πρέπει νὰ τὰ συνδυάζῃ ὅλα, ἡ δική μου προτίμηση, ἡ προσωπική, εἶναι στὰ τελειότερα ἔργα τῆς γαλλικῆς λογοτεχνίας, π. χ. στὰ ἔργα τοῦ Φλωμπέρ. Νὰ κι' ἄλλος μοναδικὸς στὸν κόσμο μυθιστοριογράφος. Ἔχει κι' αὐτὸς ὅλη τὴ βαθύτητα τῶν Ρώσσων· ἀλλὰ συγχρόνως ἔχει κι' ἕνα ὕφος, ποὺ ἀκόμα δὲν τὸ ἔφθασε στὸν κόσμο λογοτέχνης! Ἐπίσης σχεδὸν ἄφθαστοι, στὴ Γαλλικὴ Λογοτεχνία, εἶναι οἱ Γκονκούρ, ὁ Λοτί, ὁ Ἀνατὸλ Φράνς, ὁ Ρομαὶν Ρολλὰν καὶ ἄλλοι.

Δὲν χωρεῖ συζήτηση πάνω σ' αὐτό, ἀγαπητέ μου *Γ. Κ.* Στὴ φυσικὴ γλῶσσα, μόνο σὲ μερικὰ μέρη — στὴν Κύπρο π. χ. — λένε *ἔφαγεΝ, ἤπιεΝ*. Παντοῦ ἀλλοῦ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀποσκοράκισε αὐτὰ τὰ Νί καί, ὅταν ἡ ἑπομένη λέξη ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν, κάνει ἐκκλίψη ἢ συνίζηση: *ἔφαγ' ἔπειτα, ἤπιε ἀμέσως*. (ὅπου τὸ Ε καὶ τὸ Α κάνουν μιὰ συλλαβή.) Ἡ λογοτεχνικὴ τώρα γλῶσσα ἔχει ὀπ' ὄψει της τὴ φυσικὴ πανελλήνια καί, ὅσο μπορεῖ, ἀποφεύγει τὰ τοπικά, τοὺς ἰδιωτισμούς. Γι' αὐτὸ ἀποσκοράκισε κι' αὐτὴ τὰ Νί καὶ κάνει ἐκκλίψη ἢ συνίζηση. Καὶ στὸν πεζὸ λόγο καὶ στὴν ποίηση. (Ἐπίσης καὶ τὰ Νί τῆς αἰτιατικῆς: τὸν *καλὸ ἄνθρωπο*, ὄχι τὸν *καλὸΝ ἄνθρωποΝ*.) Αὐτὸ τέλος πάντων εἶναι τὸ ὀρθό, τὸ δόκιμο. Δὲν λέω τώρα ὅτι εἶναι καὶ τὸ γενικό. Πολλοὶ λογοτέχνες, εἴτε γιὰ νὰ πλησιάζουν στὴν καθαρεύουσα ποὺ τὴν ἀγαποῦν ἀκόμα, εἴτε ἐπειδὴ κατάγονται ἀπὸ μέρη ὅπου ἐπικρατεῖ αὐτὸς ὁ ἰδιωματισμός, εἴτε ἀπὸ ἀτομικὸ κακὸ γοῦστο, εἴτε ἀπὸ ἀνάγκη καὶ γιὰ εὐκολία, ἄλλοι συχνότερα, ἄλλοι σπανιώτερα, ἄλλοι κατὰ κανόνα, ἄλλοι κατ' ἐξαίρεση, βάζουν τὰ Νί. Χιλιάδες στίχους μπορεῖ νὰ βρῇ κανεὶς, καὶ καλῶν ποιητῶν ἀκόμα, ἔτσι κακοφτιασμένους. Στοὺς πραγματικοὺς ὅμως δόκιμους στίχους αὐτὸ δὲν τὸ συναντᾶ κανεὶς παρὰ σπανιώτατα: ἐπικρατεῖ ἡ συνίζηση. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι κι' ἐγώ, ποὺ προσπαθῶ νὰ δείχνω στὰ παιδιά μου τοὺς καλύτερους γλωσσικοὺς τρόπους, τὸ δοκιμώτερο λογοτεχνικὸ ὕφος, ἀποφεύγω τὰ δῆθεν ἐφωνικά, ἀλλὰ στὴ δημοτικὴ κακοφωνότατα Νί, ὅσο μπορῶ.

Ὁ *Ἱππότης τῆς Ὀμίχλης*, ποὺ μὲ μεγάλη συγκίνηση διάβασε τὴν Ἐπιστολή τοῦ κ. Φαίδωνος γιὰ κείνη τὴ Γαλλίδα ποὺ ἀγαπᾶ τόσο τὴν Ἑλλάδα, μοῦ γράφει: «Τέλος, φαίνεται, οἱ Γάλλοι νἀγαποῦν τὴν Ἑλλάδα. Τὸ καλοκαίρι πέρσι γνώρισα κι' ἐγὼ μιὰ Γαλλίδα καὶ δὲν μπορεῖς νὰ φανταστῇς τὸν ἐνθουσιασμό της γιὰ τὴ γλυκειά μας Πατρίδα. «Πόσο θάμουν περήφανη, μοῦ ἔλεγε, ἂν ἤμουν Ἑλληνίδα! Ἀλλὰ θὰ γίνῃ ἡ κόρη μου ποὺ θὰ σπουδάσῃ σὲ σχολεῖο ἑλληνικό». Ἔπειτα τοῦ μίλησε γιὰ τὴ Νεοελληνικὴ Λογοτεχνία, ποὺ τὴν ξέρει, φαίνεται, στὰ δάχτυλα, γιὰ τὸν Ἀθληταμό μας, γιὰ ὅλα. Καὶ στὸ τέλος τοῦ εἶπε: «Ἡ Ἀνάσταση τῆς Ἑλλάδος εἶναι τὸ πιὸ μεγάλο πνευματικὸ θαῦμα ὕστερ' ἀπὸ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ!»

— Ὁ ἴδιος μὲ πληροφορεῖ ὅτι σὲ λίγο θἄρθῃ στὰς Ἀθήνας. Ὤ, μὲ μεγάλη χαρὰ θὰ τὸν δεχθῶ, γιατί, — μπορεῖ γι' αὐτὸ νὰ εἶναι βέβαιος — ἀπ' τὰ γράμματά του ἔχω σχηματίσει τὴν καλύτερη ἰδέα.

Ἀφελὴς Κυπριοποούλα, οἱ γιορτὲς τῆς Ἑκατονταετηρίδος θὰ ἐξακολουθήσουν ἀκόμα πολύ. Στὶς ἀρχὲς τοῦ χειμῶνα, — Νοέμβρη ἴσως, — θὰ δοθοῦν κι' οἱ πανηγυρικὲς παραστάσεις ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ Θέατρο ποὺ ἱδρύθηκε τώρα καὶ θἀρχίσῃ ὡς τότε τὶς ἐργασίες του. Ὥστε, ἀφοῦ ζηλεύῃς τόσο ἐκείνους ποὺ μπόρεσαν νἀρθοῦν στὰς Ἀθήνας καὶ νὰ ἰδοῦν ὅσα ἔγιναν ὡς τώρα, ὑπάρχει ἀκόμα καιρὸς νἀρθῇς καὶ σὺ καὶ νὰ ἰδῇς ὅσα θὰ γίνουν. Θέλω νὰ πῶ ὅτι ὑπάρχει ἐλπίδα νὰ σοῦ παρουσιασθῇ καιμιὰ εὐκαιρία.

Ἡ *Ἔρση Δρόσου*, ποὺ τὄχε καϊμὸ νὰ ἰδῇ στὸ θέατρο ἕνα ἔργο τοῦ κ. Ξενοπούλου, μπόρεσ' ἐπιτέλους νὰ ἰδῇ ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερά του, τοὺς «Φοιτητάς». Τὸ ἔπαιξε τὸ περασμένο Σάββατο ἡ Δραματικὴ Σχολὴ τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν, γιὰ ἐξετάσεις, στὸ Ἐθνικὸ Θέατρο. Καὶ μ' ὅλη τὴ βροχή, ἡ *Ἔρση Δρόσου* ἔτρεξε. Ἔ, πῶς τῆς φάνηκε; Τὸ ἔργο παρουσιάσθηκε βέβαια κάπως ἀλλοιωμένο ἀπὸ τοὺς ἐρασιτέχνες· δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ πῇ κανεὶς πὼς δὲν παίχθηκε μὲ μεγάλη ζωηρότητα. Κι' ἂν τὰ συγκινητικὰ μέρη χάθηκαν σχεδόν, τὰ κωμικὰ ὅμως ἔκαμαν τὸν κόσμο ποὺ γέμιζε τὸ θέατρο νὰ γελάσῃ πολὺ καὶ νὰ καταχειροκροτήσῃ.

Ὁ καϊμένος μου ὁ *Νάρκισσος*. Ξέρετε γιατί ἔχει τόσους μῆνες νὰ φανῇ; Ἦταν ἄρρωστος, μὲ πόνους, μ' ἐγχειρήσεις, μὲ βάσανα, Ἑφτὰ μῆνες στὸν «Εὐαγγελισμὸ» φανταισθῆτε. «Πῆγε ὡς τὸ θάνατο. — μοῦ γράφει — καὶ ξαναγύρισε». Ἔ, δόξα σοι ὁ Θεός. Τώρα εἶναι στὴν ἀνάρρωση καὶ κάνει τὴν ἐξοχή του. Διαβάζει σιγὰ-σιγὰ καὶ τὰ φυλλάδιά μου, ἀπὸ τὸν περασμένο Ὀχτώβρη ποὺ ἀρρώστησε. Καὶ προχτὲς ἔπιασε τὴν πένναν καὶ μοῦ ἔγραψε. Γιατί στιγμὴ δὲν μὲ ξέχασε ὁ ἀγαπημένος μου φίλος στὸ διάστημα τῆς μεγάλης του ἀρρώστειας... Τώρα τοῦ εὐχομαι νἀναρρώσῃ στὴν ἐντέλεια καὶ νὰ τοῦ ξαναρθῇ κι' ἡ ὄρεξη νὰ μπῇ στὴν κίνηση σὰν πρώτα. Κι' ὅλα τὰ διαπλοκόπουλα, εἶμαι βέβαιη, τὴν ἴδια εὐχὴ θὰ ἐκφράσουν.

ΓΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Ἀπορρίπτονται: «Λυκόφωτο» τοῦ *Τώνη Ἑρμουπολίτη*. Καλό. Ἂς τό ξαναμεταφράσῃ, προσέχοντας πρὸ πάντων νὰ εἶναι σαφὴς στὴν ἀπόδοση τῶν νοημάτων ἑλληνικά. Χωρὶς αὐτό, δὲν ὠφελεῖ τίποτα ἡ γνώσή τῆς ξένης γλώσσας. — «Ἕνα θέμα γιὰ τὴ Σελίδα» τῆς *Μοζαμβίκης*. Εἶναι γραμμένο μὲ χαριτωμένη ἀφέλεια καὶ γοργότητα. Ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ θέμα εἶναι τόσο κοινό, σχεδὸν στερεότυπο πιά. (Ἕνα τέτοιο ποὺ ὁμοιοεύθηκε τελευταῖα, τῆς *Δροσούλας*, παίζει μὲ τὸ ψευδώνυμό της κι' ἔχει ἔτσι κάποια πρωτοτυπία.) — «Πρὶν ἀπὸ δέκα χρόνια» τοῦ *Χρυσαετοῦ*. Δημοσιεύω ἐδῶ τὶς δυὸ πρῶτες στροφές του, ποὺ εἶναι ἀρκετὰ καλές:

Σὲ μιὰ κατάψηστη πλαγιὰ
ἐφύτρωνε μιὰ φλαμουριά.
Δυὸ λεῦκες ἦταν, μιὰ σημιὰ
καὶ μιὰ φωλίτσα μὲ πουλιά.

Δυὸ τρία σπίτια ἦταν ἔκει
μέσ' στὴν κατάνυξη ἐξοχῆ
μικρὰ ὁλόσπαρα, καθάρια
σὰν μονοκόμματα λιθάρια.

Οἱ ἄλλες του στροφὲς εἶναι πι

ράϊδας τοῦ Γιαλοῦ. Ἡ ἰδέα εἶναι ἀφύσικη. Οἱ τριανταφυλλιὲς βρίσκονται στὴν ἄνθισή τους αὐτὴ τὴν ἐποχή κι' ὄχι σὲ μαρασμό. Ἀλλά κι' ἂν κάτι τέτοιο συμβαίνει, δὲν εἶναι τὸ συνηθισμένο καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ δὲ μπορεῖ νὰ χρησιμεύῃ σὲ μιὰ περιγραφὴ τῆς ἄνοιξης. Κατὰ τὰ λοιπά, ἰδίως τὴ στιχουργία, ἀρκετὰ καλό.—Θὰ ἐξακολουθήσω.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οἱ συνδρομηταί μου, ὅταν λήγῃ ἡ συνδρομή των, νὰ τὴν ἀνανεώνουν ἀμέσως, χωρὶς νὰ μὲ ὑποβάλλουν εἰς τὸν κόπον καὶ τὸ ἔξοδον νὰ τὸ ὑπενθυμίζω στὸν καθένα ἰδιαιτέρως. Ἡ ἔγκαιρη ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς εἶναι τὸ πρώτιστον χρέος τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα ψευδώνυμο δὲν ἐγκρίνεται, οὔτε ἀνανεώνεται, ἂν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ τὸ δικαίωμα, δρ. 10. — Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀνανεούμενα ἰσχύουν ἂς τὴν 30 Νοεμβρίου 1930 Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α, ἀνήκουν σὲ ἀγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ, σὲ κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Ζέφυρος, ἀ. (ΒΒ). Ἀνθισμένη Τριανταφυλλιά, ἀ. (ΧΜ).

Ἀνανεώσεις Ψευδωνύμων: Ἀκριβοθώρητη, κ. Φίλαθλος, ἀ.

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: ***Κρητικὸν Ἀέρα*** (δὲν πειράζει· ὁ καλύτερος τρόπος ἀποστολῆς χρημάτων εἶναι ἡ ταχυδρομικὴ ἐπιταγή)· ***Ἀστραπόβροντο*** (λυσόχ. ἔλαβα καὶ φυλλάδια ἔστειλα· γιὰ τοὺς Ἰσοτίμους λέει ὁ Ὀδηγός· ναί, ἂν ξαναβραβευθῆς, ἔχεις δικαίωμα νὰ δημοσιεύσης ἄλλη φωτογραφία ... καλύτερη·) ***Εὐγενίαν Σταυρινοῦ*** (τὸ γραμματάκι σου μοῦ ἄρεσε πολύ· βρίσκω ὅτι δὲν θαρρήσης νὰ «μεγαλώσης» ὥστε νὰ μπορῆς νὰλληλογραφῆς καὶ νὰ λόνης τὶς Ἀσκήσεις σὰν τὴν ξαδέρφη σου· ὡστόσο γράφε μου κάπου-κάπου· ἔτσι θὰ μεγαλώσης πιὸ γρήγορα!) ***Σιφονὲτ*** (μὴν ἀπελπίζεσαι τόσο εὔκολα, πρέπει νὰ ἐπιμείνης· τὸ κομμάτι ἐκεῖνο στεῖλε μοῦ το πάλι μὲ ἄλλο τέλος, ἐπεξεργάσου το καὶ κάπως καλύτερα, καὶ νὰ ἰδοῦμε· μὲ τὴ συμφωνία ὅμως νὰ μὴ λυπηθῆς ἂν καὶ πάλι δὲν τὸ βρῶ καλό· σοῦ εἶπα, αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν ἐπιτυγχάνονται ἀμέσως...) ***Ἀνδριωτοσούλαν*** (ὡραῖα μοῦ περιγράφεις αὐτὴ τὴν ἐκδρομή· θὰ σοῦ σοστήσω μόλο περισσότερη προσοχή, γιατί σοῦ ξεφεύγουν ὀρθογραφικὰ λάθη· γράφεις π. χ. «αἰξετάσεις»· εἶναι δυνατὸ νὰ μήν ξέρης πῶς γράφεται μὲ ε; αὐτὸ εἶναι ὁλοφάνερη ἀπροσεξία· μὲ τὸ καλό νὰ πᾶς στὴν πατρίδα σου κι' ἀπὸ κεῖ νὰ μοῦ γράψης ταχτικά·) ***Οὐράνιο Τόξο*** (αὐτὸ τὸ λέει κι' ἡ παροιμία: «κάθε πρᾶγμα στὸν καιρό του»· ὄρεξη γιὰ παράκαιρη δουλειὰ πρέπει νὰ παραμερίζεται καὶ νὰ καταστέλλεται· τώρ' ἀκόμα ἔχεις τὰ μαθήματά σου· φύλαξε λοιπὸν τὴν ὄρεξή σου γιὰ τὸ καλοκαίρι·) ***Βόρειον Σέλας*** (σοῦ τὸ ἐνέκρινα· Ὀδηγὸν κτλ. ἔστειλα·) ***Μελαγχολικὴν Ὕπαρξιν*** (ἔφθασε κι' ὁ καιρὸς ποὺ θὰ ξεκουράσης τὸ πνεῦμα· γιατί δὲν πιστεύω νὰ μελετᾶς τόσο καὶ τὸ καλοκαίρι; ναί, ἔλαβα τὴν ἐπιταγὴ ἐκεῖνη κι' εὐχαριστῶ·) ***Σπύρον Διάκην*** (οἱ λύσεις δὲν στέλνονται ἔτσι, παιδί μου· διάβασε τὸν Ὀδηγό·) ***Αἴολον, Δώραν Ἄνθη, Ἐλπιδοφόρον, Δροσοσταλίδα*** κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν 15 Ἰουνίου, στὸ ἐρχόμενο.

Πῶς θὰ περάσετε πιὸ εὐχάριστα τὸ καλοκαίρι σας;

Εἶναι ἁπλούστατο: Θα προμηθευθῆτε ὅσους περισσότερους μπορεῖτε

ΤΟΜΟΥΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,,

καὶ θὰ τοὺς πάρετε μαζί σας στὸ ταξίδι, στὴν ἐξοχή, ὅπου θὰ πᾶτε, — ἀλλὰ κι' ὅπου θὰ μείνετε, — γιὰ νὰ περάσετε τὶς Διακοπές.

Κι' ἕνας μόνος Τόμος τῆς Β' Περιόδου ἀρκεῖ, μὲ τὶς 400 του σελίδες, μὲ τὰ τρία ἢ τέσσερα μυθιστορήματά του καὶ μὲ τὰ τόσα ἄλλα ποὺ περιέχει. Ἂν πάρετε μάλιστα τὸν **Τόμο τοῦ 1929,** ποὺ ἔχει 600 σελίδες καὶ 8 μυθιστορήματα, τί ἄλλο θέλετε;

Τιμοκατάλογος δημοσιεύεται στὰ φυλλάδια συχνά. Συμβουλευθῆτε τον καὶ κάμετε ἐγκαίρως τὴν προμήθειά σας, ἂν θέλετε νὰ περάσετε

ΤΟ ΠΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ!

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 250οῦ Διαγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 21 Αὐγούστου.

410. *Λεξίγριφος*

Ξέρεις ἐκεῖνο τὸ θεό,
Στὰ δόση ποῦπαιζε αὐλό;
Ὁ ὕμνος σὰν ἑνώνονταν
Μαζὶ μὲ τὄνομά του,
Ζωγράφος φανερώνουνταν
Κάθε φορὰ μπροστά του.

Πιτσιρίκος

411. *Στοιχειόγριφος*

Βρίσκομαι κι' ἐγὼ στὸ Αἰγαῖο
Τὸ νησόσπαρτο κι' ὡραῖο.
Τὸ κεφάλι μου ἂν βγάλω
Καὶ τὰ τελευταῖα τρία,
Θὰ σὲ τέρψῃ χωρὶς ἄλλο
Ἡ φωνή μου ἢ γλυκεία.

Ναυτάκι

412. *Μεταγραμματισμὸς*

Ἐπῆγε κάποτε κι' αὐτὸς
Χρησμὸ νὰ πάρῃ στοὺς Δελφοὺς
Ὁ βασιλιὰς ὁ τραγικός...

Μὰ τἄλλαξα κεφάλι ἐγώ
Καὶ νά, ἀπὸ δώδεκ' ἀδελφοὺς
Ὁ κι' ὅμορφος προβάλλει ἐδῶ.

Νίκη - Δέξα

413. *Ἀναγραμματισμὸς*

Σύγχρονός μας ἐφευρέτης
Πῶς μπορεῖ νὰ φαγωθῆ;
Γράμμα μοναχὰ ἂν προσθέσῃ
Ἀκριβῶς ἐκεῖ στὴ μέση
Κι' ἂν ἀναγραμματισθῆ

Σμυρνιωτάκι

414. *Ψαροκόκκαλον*

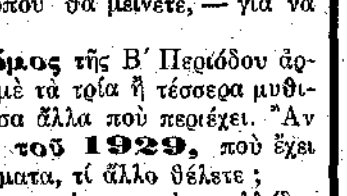

Νἀντικατασταθοῦν οἱ ἀστερίσκοι διὰ γραμμάτων ὥστε νὰνἀγνιώσκωνται κατὰ σειράν: Στρατηγὸς Ἀθηναῖος, ὀπωρικόν, πτηνὸν θαλάσσιον, γυνὴ τῆς Γραφῆς, πόλις τῆς Κρήτης, νῆσος τοῦ Αἰγαίου, ὅπλον, ἀγαπητὸν πρόσωπον καὶ γεωγραφικὸς ὅρος.

Γιαντιαίος Νάνος

415. *Μαγικὴ Εἰκὼν ἄνευ εἰκόνος*

Τὸ νερὸ δῶ-πίσω ἐπῆδα
Κι' ἔπεφτε σὲ κάτι τρύπες.
Ἀπὸ ποῦ πηγάζει, Λήδα;
—Μ' ἀπὸ τὸ βουνὸ ποὺ εἶπες.

Ἀκούρδιστο Ρολόϊ

416-420. *Μαγικὸς Θεὸς*

Τῇ ἀνταλλαγῇ ἑνὸς γράμματος ἑκάστης τῶν κάτωθι λέξεων δι' ἑνὸς ἀρχαίου θεοῦ, πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:

κορμός, ἔσω, ἰστός, σκάφη, μάγια

Ἀγνὴ Ψυχούλα

421. *Τριπλῆ Ἀκροστιχὶς*

Τὰ μὲν ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν μεγάλην χώραν τῆς Ἀσίας, τὰ δεύτερα πόλιν τῆς Πελοποννήσου, καὶ τὰ τρίτα εἶδος συνεισφορᾶς:

1, Τραγωδία τοῦ Αἰσχύλου· 2, Κράτος τῆς Β. Εὐρώπης· 3, Νόμισμα ἑλληνικόν· 4, Προφήτης ἑβραῖος· 5, Ὥρα τοῦ ἔτους· 6, Υἱὸς θεοῦ.

Χρῆστος Γ. Σολιώτης

422. *Μικτὸν*

λ - ηι - λμ - ααι

Τσάμπερλιν

423. *Γρῖφος*

λύσε — ὦ — νόμους — χου — +

Πέτρος Ριονσαὶ

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

424. Cryptogramme

123456775=Ville de France
23754 =Autre ville d. Fran.
32153 =Verbe
42775 =Partie de la maison
5765 =Prophète
643257 =Grand peuple anc.
7215 =Partie du couteau

Πλοίαρχος Γρὰν

425. Devinette

Deux lettres, une voyelle et une consonne, forment celui qui nie l'existence de Dieu!

Ρωμαῖος Πρίγκιψ

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκησ. τοῦ φύλ. 14

190. Πανσέληνος (Πάν, σέλινο, ς.)— 191. Ἄρατος-ἄόρατος. —192. Κίρκος-κρῖκος.— 193. Τίγρις.—194. ΑΛΙΑΚΜΩΝ (Λακωνία, Ἰωάννινα, Κίμωλος, Μίλων, Ὤν, νικῶ.)—195.

ΦΕΝΕΟΣ
ΕΝΕΟΣ
ΝΕΟΣ
ΕΟΣ
ΟΣ
Σ

196-200. Δια τοῦ Σ: *Ἀσία* (ἢ *Αἴας*) *Ἄσσος, Σωσίας, Σοῦσα, Ὄσσα.* — 201. ΙΑΣΩΝ-ΠΑΡΟΣ (Ἰαπωνία, Ἀραράτ, Συρία, Ὠρολόγιον, Νῆσσα.)—202. Γελᾷ δ' ὁ μωρὸς κἂν τί μὴ γελοῖον ᾖ.—203. ***Οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ.*** (ουκ, ἐν τόπῳ Λώτ, ο ἔφ.)— 204. Charlemagne (char, le, Magne)— 205. Chrysostôme.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλὰ στοιχεῖα δρ. 6, τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτὰ ἡ λέξις, μὲ παχέα δὲ στοιχεῖα λεπτὰ 70 καὶ μὲ κεφαλαῖα δρ. 1. Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. 3. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ διπλᾶ. Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

/ Α' — 595 /

Λόγῳ ταξιδίου παύω κάθε ἀλληλογραφία· διὰ λόγους ἀνεξαρτήτους θελήσεώς μου δὲν ἀπάντησα εἰς πολλούς. Ἂς μὲ συγχωρέσουν.

Ἀθάμας

/ Α' — 596 /

Προκειμένου νὰ γυρισθῇ ἐν Πάτραις μία Ἑλληνικὴ ταινία «ἔργο μου», ζητῶ 10 Διαπλασοσούλες νὰ λάδουν μέρος (Ἀποκλείονται αἱ ἀλληλογραφοῦσαι μαζί μου). Δ/σις: (Α' —362).

Δὸν Ζουὰν

/ Α' — 597 /

Πρωτομαΐνοντος στὸ Μυρόλοιστο Σαλονίκης τῆς Διαπλάσεως, χαιρετῶ ὅλες καὶ ὅλους, ἰδιαιτέρως τὴν Περιπλοκάδα καὶ τὴν Ἀλανιάρα.

ΑΝΘΙΣΜΕΝΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ

/ Α' — 598 /

Ὅσα παιδάκια ὑποφέρουν ἀπὸ λαιμό, μύτη, αὐτιά, τὰ γιατρεύει ἀσφαλῶς ὁ εἰδικώτατος κι' ἔμπειρότατος ἰατρὸς κ. ΜΙΧ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ. Δέχεται στὴν κλινική του, πλατεῖα Ὁμονοίας, ὁδὸς Δώρου, 8-Α, ἀπὸ 10-12 καὶ ἀπὸ 4-6.

/ Α' — 599 /

Ο ΠΑΝΖΟΥΡΛΙΣΜΟΣ

Διαλύεται· ὁ διαγωνισμός του ματαιοῦται· εὐχαριστώντας, ἐπιστρέφομεν ἀπαντήσεις.

/ Α' — 600 /

Εὐχαριστοῦμε θερμὰ τὰ εὐγενικὰ Διαπλασόπουλα καὶ τοὺς Συλλόγους ποὺ μᾶς ψήφισαν.

Γλυκομίλητη, Πορφυρογέννητη

ΜΗ ΛΗΣΜΟΝΕΙΤΕ πῶς κάθε παραγγελία σας, γιὰ νὰ ἐκτελεῖται ἀμέσως, πρέπει νὰ συνοδεύεται καὶ μὲ μιὰ τυπωμένη ταινία, ἀπ' αὐτές μὲ τὶς ὁποῖες σᾶς στέλνεται τὸ φύλλο κάθε ἑβδομάδα.

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Ἀθῆναι